

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

БРОЈ
38

GODINA XII. 2004
TRAVANJ-SRPANJ
АПРИЛ-ЈУЛИ
ЦЕНА 5 км

ISSN 1333-7769

ЗА МНОГУ ГОДИНИ ИЛИНДЕН

МАКЕДОНСКАТА АРХИТЕКТУРА И ВЕЗ

Плодната меѓурепубличка културна соработка помеѓу Македонија и Хрватска на 29 јуни 2004 година во Етнографскиот музеј во Загреб ја обележа и отварањето на изложбата "Македонска рурална архитектура и македонски народен вез". Нејзини организатори се Етнографскиот музеј од Загреб, Музејот на Македонија од Скопје и Амбасадата на Република Македонија во Р.Х.

Гостите од Скопје беа Ристо Теневски, советник при министерството за култура, Јован Шурбановски, заменик на управителот на Музејот на Македонија и авторите на изложбата Петар Намичев и Горданче Видиниќ.

Ова е можност хрватската јавност да се запознае со македонската рурална архитектура и македонскиот народен вез, а веќе во септември во Музејот на Македонија во Скопје ќе се отвори изложба на "Хрватските традиционални детски играчки и лицитарското умеење".

Бранка Шулиц, помошник на министерот за култура на Република Хрватска, истакна дека оваа изложба е увид во еден дел на македонската култура и традиција. Изрази задоволство и во иднина да се отвараат вакви и поголеми изложби во меѓурепубличките размени на културното поле.

Изложбата ја отвори амбасадорот на Република Македонија, Махи Несими, кој изрази големо задоволство што хрватската публика во Загреб за првпат ќе се запознае со достигнувањата на македонската архитектура и македонските везови. Оваа изложба е установена во 1993 година и до сега има патувало низ многу европски земји.

Цртежите на архитектот Петар Намичев за руралната архитектура во Македонија претставуваат автентична локална архитектурна карактеристика, како дел на културното градителско наследство на Балканот. Под влијание на природните, општвено-економските услови и традицијата, настамбата еволуира од колиба, соеница па до приземница и подоцна до куќи на кат со чардак, таканаречени чардаклии. Како градежни материјал се користела земја, дрво и камен.

Одбраните македонски народни везови на авторката Горданче Видиниќ ни ги претставуваат носиите за секојдневна и празнична намена. Жените ткаеле разновидни платна од лен, коноп, памук и волна. Празничните носии секогаш биле со орнаментски вез во разни бои, посебно како украс на женските кошули. Понекаде бил употребуван и свилен конец и златни и сребрени нити. Изложените експонати на носиите претставуваат најкарактеристични примероци на македонските везови, кои воедно се специфичен белег и се високо естетска ликовна вредност и умешност.

Во музичкиот дел настапи акустичниот етно бенд "Афион", кој ги разгали срцата на посетителите, а посебно со изведбата на познатата македонска народна песна "Јовка кумановка".

Изложбата ќе биде отворена до почетокот на септември годинава.

М. П.

Изложбата ја отвори амбасадорот Махи Несими

Настап на акустичниот етно бенд "Афион"

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI
HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
ХРВАТСКА

Главен уредник:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Редакција:

Марко Паризоски - Загреб

Бранка Јаниќ - Осијек

Ратко Димовски - Пула

Владо Настески - Ријека

Аница Плазониќ - Сплит

и Мирјана Мајиќ - Задар

Компјутерска обработка: Сашко Дисоски

Лектура: Анета Штефанчиќ

Секретар: Анка Рабузин

Ovo glasilo tiska se uz materijalnu potporu Savjeta za
nacionalne manjine Republike Hrvatske

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16-1

tel-fax: 01 4872 - 655

За издавачот: Славица Сарадин

Tisak: NONPAREL d.o.o. Zagreb

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom
informiranju RH (N.N. br.22-1992g) novine su prijavljene i
registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete -
Sektor informiranja - 14.7.1993 g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike
Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10 svibnja 1994 g. ova
tiskovina odobrođena je plaćanja poreza na promet.

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ

"Македонски глас" е секогаш отворен за соработка
ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами,
соопштенија и друго треба да пристигнат на адреса на
Заедницата на Македонците во Р. Хрватска за бидат
објавени на нашите страници.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците
на ова списание со потписи на авторите се мислења на
истите и не секогаш го одразуваат мислењето на
Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за тексто-
вите без потпис. Материјалите испратени на нашата
адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако
за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЗБОР НА УРЕДНИКОТ

Еве не уште пред еден нов број
на "Македонски глас". Одсега не-
говите страници ќе ги уредувам јас,
Марина Апостоловска - Вујаклија,
која Управниот одбор на Заедни-
цата на Македонците во Р. Хрват-
ска ја избра за нов главен и одго-
ворен уредник на ова наше ре-
номирано списание. Длабоко се
надевам дека и во оваа дванаесета
година од постоењето на ова наше
списание тоа правовремено ќе
информира, ги насочува и нотира
настаните што се случуваат во
нашата втора татковина - Хрватска,
но и во нашата родна Македонија.

Ја користам можноста уште
еднаш да му се заблагодарам на
нашиот досегашен главен уредник, господинот Благоја
Јовановски, кој беше на чело на цели 14 броеви на
"Македонски глас". Сите ние ќе го паметиме како вреден,
виспен и самопрегорен уредник, кој одлично знаеше
да ја пласира секоја вест и информација со една
единствена цел - да не информира правовремено и
точно. Искрено се надевам дека г. Јовановски и по-
натому ќе биде соработник на "Македонски глас", затоа
што неговите написи со нетрпение ќе ги очекува и Ре-
дакцијата, но и сите читатели на ова списание.

Пред нас е големиот семакедонски празник -
Илинден. Заедницата, но и сите друштва на Македон-
ците во Хрватска, планираат да го прослават достоин-
ствено, како и секогаш. Веќе во следниот број ќе
информираме кои сè активности се одржаа во чест на
овој најголем македонски празник. Ќе информираме и
за текот на прославата на 60 - те години од АСНОМ, за
што, исто така се предвидени посебни програми и
манifestации.

На крајот од ова мое прво обраќање до сите вас,
сакам само уште да ве повикам на соработка. Добро-
дојдена ни е секоја ваша сугестија, секој коментар (и
лош и добар), секоја информација за она што го работите
во вашата средина, но секако и за она што би сакале во
иднина да прочитате во "Македонски глас".

Марина Апостоловска - Вујаклија

**На сите наши читатели Редакцијата на
"Македонски глас" и Заедницата на
Македонците во Република Хрватска им го
честита националниот празник ИЛИНДЕН**

Г-ѓа Славица Сагадин, новата
прејседателка на Заедницата
на Македонците во Република
Хрватска

ЕНЕРГИЈАТА ЈА ДОНЕСОВМЕ ОД МАКЕДОНИЈА

Од неодамна, г-ѓа Славица Сагадин е новата прејседателка на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. За што како ја прифаќа оваа функција и како планира во иднина да ја води Заедницата во овој разговор са "Македонски глас"

Македонски глас: Со нашите честитки за превземањето на функцијата Заедницата на Македонците во Хрватска, кажете ни како Вие лично го доживеавте изборот?

Сагадин: Бев изненадена на поверението што ми го дадоа членовите на собранието. Многу оддамна од основањето на МКД "Кочо Рацин" имав желба сите културни друштва на Македонците во Хрватска да соработуваат како едно друштво, односно да имаат тесни врски, па така познати личности и настани од Македонија да не гостуваат само во еден град, туку секаде каде постојат нашите друштва. Потребно е да сме единствени, да се договараме, заедно да настапуваме во Хрватска и надвор од неа, а не како досега секој за себе, што повлекува не само некоординираност, туку и поголеми и непотребни трошоци. Сега кога сум на чело на Заедницата сметам дека ќе можам добро да ја координирам таа наша соработка во Хрватска.

Македонски глас: Пред вас е четиригодишен мандат. Кои се вашите идеи за уште поголема

активност на Заедницата на Македонците?

Сагадин: Желба ми е да ги соединам секциите од сите друштва за тесно да соработуваат и заеднички настапуваат во Хрватска и надвор од неа, како што минатата година "Кочо Рацин" беше на турнеа по Македонија во соработка со Македонско-хрватското друштво од Скопје, а оваа година планираме да одиме во Грција. Желба ми е таквите турнеи и програми да ги работиме сите заедно. За следната година планирам повеќе сериозни програми, зашто соработка и помош веќе добив од проф. Борислав Павловски, Борјана Прошев, Костадинка Велковска и други.

Македонски глас: Според Ваше мислење, како денес котираат Македонците во нивната нова татковина Р. Хрватска?

Сагадин: Македонците во својата нова татковина одамна се населуваат и познати се како гостољубив и прилагодлив народ. Хрватите посебно ги почитуваат Македонците и некако им се наклонет.

Македонски глас: Досега бевте претседателка на Македонското друштво "Кочо Рацин" од Пула. Кажете ни, во кратко, што направивте за неговата поголема афирмација во изминативе години?

Сагадин: МКД "Кочо Рацин" од Пула доби афирмација само со една цел- да ја прикаже Македонија во целата нејзина убавина и богатство на сите полиња на литературата, историјата, филмот, сликарството, музиката, фолклорот, спортот, туризмот, стопанството. Накусо, да ја донесе Македонија во мало во Хрватска, бидејќи сè што има Хрватска има и Македонија. Тоа немаше да се случи без пожртвуваноста на нашите членови, чија девиза е: како единка сум ништо!

Македонски глас: Кои ќе бидат приоритетните активности на Заедницата до крајот на оваа календарска година?

Сагадин: Заедницата на Македонците е координатор и трансфер на сите културни друштва на Македонците во Република Хрватска. До крајот на оваа година не очекува печатење на две книги и една монографија за десетгодишнината од постоењето на КУД "Кочо Рацин" од Пула; прослава на Илинден во Горски Котар, каде ќе бидат присутни сите културно-уметнички друштва на Македонците од Хрватска; во ноември ќе настапиме на една смотра на ниво на Република Хрватска, каде ќе земат учество сите друштва на националните малцинства што делуваат во оваа земја; но најголемо ангажирање ќе имаме околу подготовката на програмата за 2005-та година.

Македонски глас: Ве познаваме како многу активна и веспрена жена. Од каде ја црпите енергијата за Вашите бројни активности и ангажмани?

Сагадин: Мојата енергија и енергијата на сите наши членови ја донесовме од Македонија, бидејќи Македонија живее во нас.

Македонски глас: Како Вашето семејство гледа и дали Ви помага во извршувањето на Вашите задачи во Заедницата и во Друштвото во Пула?

Сагадин: Моите деца се посебно горди што имаат македонска крв. Мојот сопруг, колку на шега, толку на вистина, знае да рече дека тој е мојата "секретарка", но и покрај тоа многу ми помага и ме поддржува што полесно да ги извршам обврските што се бараат од мене. Среќна сум и горда што го имам него и моите деца, како што сум среќна и горда на сите Македонци кои работат во Заедницата и во сите културни друштва во Хрватска.

ТЕКОВНИ АКТИВНОСТИ

Третиот состанок на Советот се одржа на 23 април 2004 год во просториите на МКД "Крсте Мисирков".

По предложениот дневен ред прифатен е записникот од претходниот состанок. Дадена е информација за одржаната Координација на Советите на националните малцинства на Град Загреб со која заедно ќе се

решаваат одредени задачи од интерес на малцинствата од Загреб.

Финансијскиот план за 2004 година предвидува материјални средства за вработување на едно лице за деловен секретар на Советот. За тоа е избрана комисија од 5 члена за избор на секретар споед конкурсот и условите кои треба да бидат исполнети за тоа работно место.

Членовите на Советот се информирани дека за работата на Советот доделен е деловен простор и обезбедена опрема за работа.

Донесена е одлука за подготвка и пријавување на програмските активности до Локалната самоуправа.

Отворена е посебна дискусија за пратеникот Шемсо Танковиќ, кој е избран во Саборот на Република Хрватска да ги застапува одредени национални малцинства од Хрватска, меѓу нив и македонското национално малцинство. Избрана е комисија од 6 членови, која во соработка со другите малцинства што тој ги застапува во Саборот, да се разговара за заедничките проблеми. До сега имаме сознание дека тој парцијално зборува и го застапува само малцинството на Бошњациите.

М. П

Крањ

МАКЕДОНСКО УЧЕСТВО НА ШЕСТИОТ ЕТНО-ФОЛК

Пејачката ѝ група "Ленка" и фолклорниот состав "Мугри" од Пула на 25 јуни годинава учествуваа на меѓународната фолклорна смотра "Шести Фолк-Фејс 2004" во Крањ, Република Словенија

Во празничното утро на Денот на државноста метеоролошките прилики не беа повољни, па средбата со домаќините од МКД "Св. Кирил и Методиј" уследи дури по 16 часот. За гостите од Пула во основното училиште беше обезбедена собата за одмор - "зелена соба", која ја користат правачињата. Поради голем број учесници на Етно фестивалот во Крањ - 21 културно-уметничко друштво, од кои 8 беа македонски, филскултурната сала беше преполна, а својата инвентивност веднаш ја покажаа младите Роми, кои го исполнија просторот со својот препознатлив мелос и темперамент.

Пристигна и полн автобус на КУД "Димитар Поп Георгиев" од Македонија, со многу млади играорки и играорци од средношколска возраст од Берово, кои минаа 1000 километри до Крањ за да го изведат сплетот малешевски ора. Дојдоа и нашите пријатели "Илинденците и Илинденките" од МКД "Илинден" од Ријека, па беше тоа срдечна пријателска средба.

Оваа манифестација не е турнир, ниту има натпреварувачки карактер, но стручните и техничките критериуми се многу строги, па секој од учесниците настојува да остави колку е можно подобар впечаток. Во пулското МКД тоа го разбира секој за себе и сите заедно настојуваат да се покажат во најдоброто светло, а најмногу професорката Бисерка Кухта за своите "Ленки" и професорот Стјепан Целиќ за играорците на "Мугри", под будното око на претседателката Славица Сагадин.

Беше тоа убаво дружење, а новите пријателства и познанства остануваат во сеќавање на оваа смотра, како и големата убава бина, во не толку големата сала, која ги задоволи потребите на учесниците и бројната публика. Сонародниците, речи си, од сите друштва во Словенија, беа бројни, уиграни и опремени екипи.

Р.Д

Пула

ИЗЛОЖБА НА НЕОБИЧНИ ЕКСПОНАТИ

Така некако би го дефинирале првиот впечаток на бројните посетители на Изложбата "Хрватски везови и применети мотиви од народните ракотворби на предметите од секојдневна употреба" на авторката Анка Рабузин од Загреб. Изложбата, која беше отворена, според строгите прописи на "Нова банка Д.Д." во импозантниот деловен простор, мина со рецитирање на "Везилка" од Блаже Конески и соодветни народни напеви за везењето од Меѓимурје и Подравина, со неколку зборови за авторката на оваа убава и интересна изложба.

Анка Рабузин е родена 1959 година во Струмица, Република Македонија. Технолошкиот факултет, за програмата на текстилна технологија, је заврши во Загреб.

Многу рано го има научено везењето, за подоцна да ги совлада и другите техники на рачната работа: везењето, плетењето, изработката тантели, ткаењето, макрамето и изработката на различни декоративни предмети. Своето искуство и знаење, неколку години го пренесуваше на своите ученици во текстилното училиште во Забок. Својот ентузијазам во едукацијата и оспособувањето на младите го оствари низ организирање, водење и учество во работата на секциите за изработка на народните ракотворби "Везилка" при МКД "Крсте Мисирков" во Загреб, каде живее и работи како секретар во Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Р.Д.

Тажно сеќавање

ЗАМОЛКНА ПРИМОТ НА ЧАСЛАВ ГОШЕВ - ЧАЛЕ

Замолкна примот на Часлав Гошев - Чале. "Македонските чалгии", Македонското културно друштво "Кочо Рацин", хорот "Матко Брајша Рашан", многумина пријатели во Пула, Истра, Хрватска и многу подаелку, останаа вчашени од веста дека на 25 март годинава почина овој сакан уметник.

"Карпа човек беше", таков како само може да го стори Македонија и рамното Овчеполје.

Роден е на 30 август 1930 година, а животниот пат го води од основното училиште во Свети Николе, гимназијата во Велес, Воената академија во Љубљана, за во 1952 година се досели во Пула. Животот му беше исполнет со љубов кон својата сопруга Бенита, синот Милорад, ќерката Бисерка и своите шест внуци. Сите луѓе на светот му беа блиски на овој хуманист, кој целиот

работен век го мина во медицината, од каде е пензиониран како потполковник во одделението за оториноларингологија во пулската воена болница.

Негова голема љубов беше татковината Македонија, Овчеполјето, Хрватска, Истра, Пула, но најголема беше и остана музиката. Силата со ласерска точност ја насочуваше кон најполезните цели на воспитувањето. Беше крајно рационален, што понекогаш оставаше впечатоци на нежност и толеранција. Кога ги држеше примот, гитарата или тарабуката тие стануваа волшебно во неговите раце, а гласот, од амстронгски регистар, мелодично го создаваше моментот.

Тишината, каква тој никогаш не ја сакаше, сите што ќе ги избројат генерациите, цел еден народ, во овој час на вечната разделба, притиска, а сеќавањата навираат.

Р.Д.

Загар

ИЗЛОЖБАТА НА РАБУЗИН И ВО ЗАДАР

Автиорската изложба на Анка Рабузин беше иреитсавена и во Задар. Го иренесуваме иексидиот на Ненад Марчев, објавен во "Слободна Далмација"

BILJANA PLATNO VEZEŠE

U Gradskoj knjižnici Zadar otvorena je izložba vezenih slika i čestitki po motivima hrvatskog narodnog veza, pod nazivom "Hrvatski suvenir", autorice Anke Rabuzin. Organizator izložbe je Makedonsko kulturno društvo "Biljana" iz Zadra. Autorica je rođena u Strumici, u Republici Makedoniji, živi i radi u Hrvatskoj, gdje je i diplomirala na Tehnološkom fakultetu na programu tekstilne tehnologije u Zagrebu. Vrlo rano je naučila različite vezove, pletenje i druge tehnike rada s tekstilom, pa je ta znanja i iskoristila u promidžbi hrvatskih narodnih nošnji, koje su, prema autoričnim rečima, neiscrpno vrelo inspiracije jer su jedinstvene po svojim ukrasima, bogatstvu ornamenta, boja i oblika.

Recimo da je Anka Rabuzin doista vešta vezilja i da se prema izloženim eksponatima slika i čestitki vidi da je razina nejzinih vještina vrlo visoka. Zato se može, uz zahvalu organizatora na uloženom trudu, sa zadovoljstvom preporučiti ovu izložbu.

Свечено испраќање во МКД "Крсте Мисирков"

Пред заминувањето на Владимир Крстевски, вршител на работите во амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска, на 17 јуни 2004 година МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, во своите простории, приреди пригодна средба со присуство на своите членови. Присутен беше и амбасадорот Махи Несими со сопругата и советничката во амбасадата Вера Наумовска.

На Владимир Крстевски за нашата соработка врачени му се подароци од Заедницата на Македонците и од МКД "Крсте Мисирков".

При тоа претседателот на друштвото Марјан Гиговски рече: "Му се заблагодаруваме на Владо на коректната соработка за овие изминати години во името на Заедницата, МПЦО "Св. Злата Мегленска" и нашето друштво. Ни беше задоволство што имавме таков соработник. Му пожелувам среќен пат во Скопје, те испраќаме и ти пожелуваме успех во работата и среќа во животот".

Владимир Крстевски се обрати со зборовите: "Најсрдечно се заблагодарувам на огромното внимание и чест за вечерва што ми ја приредивте. Во изминатите четири години успеавме со заеднички сили и меѓусебно

разбирање, со заемна поддршка и доверба успешно и плодно да соработуваме на еден од приоритетите во секојдневната работа, не само на амбасадата, туку и Заедницата, културните друштва и поединечно. Тоа е во корист на очувување на сопствениот национален идентитет и самобитието, промоција и презентација на македонската култура, историја, јазик, народните етнички обичаи. Посебно на јакнењето на врските помеѓу хрватскиот и македонскиот народ преку поттикнување и длабочина на соработката во сите домени на општествениот живот, особено во културата, а делумно и во економијата. Ви посакувам успешна работа и понатамошна успешна соработка со амбасадата, во што не се сомневам.

Изминатите години ќе ми останат во најдобро сеќавање, благодарейќи најмногу на одличната соработка со Вас и Вашата срдечна подготвеност за соработка. Јас се враќам во Македонија, во Министерството за надворешни работи, па да знаете дека имате еден пријател во Скопје, и дали приватно или службено можете да ми се обратите и во иднина. Благодарам".

М.П.

Пула

ДЕВЕТИ ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА ВО ИСТРА

Деветтите денови на македонската култура во Истра и Пула беа отворени на 22 мај годинава со промоција на делата на македонскиот писател, актер, режисер, сценограф и директор на Штипскиот народен театар, Трајче Кацарски. Манифестацијата ја отвори претседателката на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и претседателка на МКД "Кочо Рацин" од Пула, Славица Сагадин, при што ја истакна соработката и помошта на структурите на локалната самоуправа во градот и жупанијата, без чие ангажирање и голема помош ваквите смотри на културата, дружењето и заедништвото би биле неостварливи.

Промотор на големото дело на сестраниот уметник Кацарски беше познатиот македонист и шеф на катедрата по македонистика на Филозофскиот факултет во Загреб, д-р Борислав Павловски. Претставувајќи го како сестран млад автор, надреалист со голем и богат опус на драми, најмногу комедии, но и на прозни и поетски дела, на прв поглед

неконвенционални остварувања, Павловски истакна дека тие според својата содржина и облик привлекуваат големо интересирање и предизвик се на врските читатели.

- Тоа се по обем мали дела, напишани во невообичаени формати, речиси молитвеници, но токму со тоа укажуваат на безграничноста на изборот во книжевниот израз, истакна меѓу другото професорот д-р Борислав Павловски.

На овие средби се претставија и актерите на Штипскиот народен театар, фолклорното друштво "Ванчо Прке" и домашните играорци на "Мугри", пејачката група "Ленка" и детскиот состав "Свездињки" на домаќинот МКД "Кочо Рацин" од Пула и многу други културни и јавни дејци, кои со радост често ги среќаваме на нашите културни комуникации.

Последниот ден на настаните на Деветтите денови на Македонската култура во Истра ги овозможи средбите на спортските терени.

Р.Д.

“БИЛЈАНА” ВО ПОСЕТА НА ЗДРУЖЕНИЕТО “СВЈЕТЛО”

Членовите на Македонското културно друштво “Билјана” од Загар, по повод Велигденските празници, го посети здружението “Свјетло” за лица со посебни потреби од нивниот град. По повод празникот на овие штитеници, кои се на возраст од четиринаесет до дваесет години, им подарија сокови, овошје, чоколади, бомбони, како и велигденски јајца, а тие своите гости ги даруваа со слика, што ја изработи еден нивен штитеник.

Во разговорот со штитениците на “Свјетло” децата рекоа дека знаат каде е Македонија, а знаат дека нејзин главен град е Скопје, па многу од нив изразија желба да ја посетат нашата татковина. Во ова Здружение тие се оспособуваат за некакви активности, како што се изработка ракотворби, сликање, а имаат и разбој за ткаење, кој го користат за создавање на своите дела.

По оваа велигденска посета МКД “Билјана” вети и понатамошна соработка со Здружението “Свјетло”.
М.М.

Турнеи

УСПЕШНИ НАСТАПИ НА “ЕЗЕРКИ” И “7/8”

“Фантастично е со каква, би рекле, германска прецизност и со колку љубов тие ја свират македонската народна музика” беа само дел од коментарите на скопската публика по наставот на женската вокална група “Езерки” и оркестарот “7/8” одржан во преполната сала на театарот “Центар”. Со него тие ја започнаа својата успешна турнеа во Македонија, каде настапија и во Битола.

Дека оваа нивна турнеја беше навистина успешна говори и големиот публицитет што им го дадоа македонските медиуми, а ние пренесуваме само дел од нив:

“Инвентивната обработка на македонскиот фолклор, кој има функција на матрица на која потоа се надоградуваат специфичните идеи на составот: различните профили на членовите и, секако, позитив-

ните вибрации на нивните концертни настани, им даваат препознатлив и автентичен печат на “Езерки” и “7/8”, кои по успешните настани низ Балканот, критиката веќе ги нарекува балканска “Буена виста”

Госпубање на фолклорен ансамбл од Македонија

“КИТКА” НА “МЛАДИ ГАКОВАЧКИ ВЕЗОВИ”

Неодамна во Хрватска гостуваше фолклорниот ансамбл “Китка” од Истобања, Македонија, кој активно работи од 1975 година.

На покана на КУД “Железничар” од Осијек, околу 45 млади играорци, под уметничкото водство на нивниот директор и кореограф Стојко Митковски, пристигнаа во Осијек на 22 јуни годинава. Нивниот петдневен престој во Р. Хрватска беше исполнет со концерти во Гарешница, Бушевец-Велика Горица, Осијек и во Гаково, каде настапија на фестивалот “Млади Гаковачки везови”.

“Китка” е заштитена со многу домашни и меѓународни

признанија, награди и одликувања, а на некои фестивали била и лауреат.

Во рамките на билатералната соработка, домаќините ќе ја возвратат посетата во месец септември, на меѓународниот фестивал “Истобањско здравоживо”. Фестивалот е член на светските организации за фолклорни фестивали И.О.В. и Ц.И.О.Ф.Ф.

Членовите на МКД “Браќа Миладиновци” од Осијек, нивниот претстој го направија уште попријатен со домашно подготвените пецива и колачи.

Б.Ј.

Осијек

СЕДУМ ПОСЛЕДНИ ИСУСОВИ ЗБОРОВИ

На 24 април годинава, во Евангелската црква "Радосни вести" во Осијек, се одржа концерт "Седум последни исусови зборови" во организација на Домот на културата "Кочо Рацин" од Скопје, МКД "Браќа Миладиновци" од Осијек, Евангелиско-теолошкиот факултет од Осијек и Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска.

Камерниот оркестар "Солисти на факултетот за музички уметности" при универзитетот "Кирил и Методиј" од Скопје, основан е 1999 година, на иницијатива и под диригентската палка на професор Велко Тодевски. Во релативно кус временски период овој гудачки ансамбл, составен од студенти на факултетот, има остварено низа успешни настани во Македонија и надвор од неа.

Програмата започна со композицијата "Стабат Матер" од Антонио Вивалди, со солистката Анастасија Каптелова, мецосопран, од класата на вонредниот професор Марија

Муратовска, а заврши со изведбата на "Седумте последни Исусови зборови" од Јозеф Хајдн, на кои размислувањето го составил Луко Палџетак, а сивховите ги рецитираше Кристина Грозданова, студентка на ЕТФ од Осијек.

Б.Ј.

Ријека

8. ЕТНО СМОТРА - БОГАТСТВО ВО ЗАЕДНИШТВО

До последното место беше исполнет Хрватскиот културен дом на Сушак во Ријека на отворањето на 8. ЕТНО СМОТРА 2004., на националните малцинства и етничките заеници под името "Богатство је живјети у заједнициштву", што ја организираа Град Ријека и представниците на етничките и националните малцинства со седиште во Ријека. Во дводневната културно-уметничка програма, низ игри, песни и музика, на многубројните посетители на 16 и 17 април му се представија членовите на националните малцинства што живеат и работат во градот Ријека и тоа: Српското културно друштво "Просвјета", НЗ Црногорците, КПД на Русините и Украинците, Матица Словачка, Здружението "Бољи живот", Ромските жени, Словенски дом "Базовица", Заедницата на Италијанците, Полското КД

"Фредерик Шопен", "Чешка беседа", МКД "Илинден", Бошначката НЗ, Заедницата на Албанците, Демократската заедница на Унгарците, Еврејската општина и Здружение на Ромите во Ријека и на ПГЖ.

На отворањето на смотрата, претседателот на Градскиот совет г. Жељко Главан истакна дека ова е традиционално пријатно дружење во духот на пријателството и заедництвото, кое ги афирмира Ријека, пред сè благодарјејќи им на многубројните малцинства, кои навистина го сакаат овој град, без оглед на нивната националност. Посебно беше забележано обраќањето на претседателот на Советот на националните малцинства во Хрватска г. Александар Толнауер, кој во својата беседа нагласи дека се насочаме во градот кој од секогаш е прозорец кон Европа, а од скоро иднина ќе биде и врата за Европа.

На оваа осма по ред ЕТНО СМОТРА, МКД "Илинден" се представи со: "Охридски бранувања" - сплет македонски народни ора и песни, во изведба на женската Фолклорна група "Илинденки", предводена од водителката на групата и на програмата г-ца Лидија Горевска. Фолклорната група ја следеше музичката група од Загреб, со вокалните солисти Васка Ливајиќ и Донка Томљеновиќ, под водство на проф. Иван Качуров, кој воедно ја подготви и кореографијата. Со својот настап фолклорките достоино ги оправдаа очекувањата, посебно со музичко-сценски настап на песната "Биљана платно белеше". Секако, за тоа голема заслуга има и музичката придружба, што придонесе настапот да биде одлично изведен.

На почетокот на смотрата беше отворена Изложба за историските верски документи и граѓанската трпеливост, како и на најновите изданија од издавачката дејност на малцинските здруженија. Изложбата ја поставија членовите од Заедницата на Србите од Ријека, во која учество имаше и МКД "Илинден".

Во рамките на манифестацијата, во просториите на Бошначката национална заедница, одржан е шаховски турнир на пријателство. Учесвуваа 12 екипи, а "Илинденците" го зазедоа петто место.

В.Н.

Pet godina Kulturnog društva "Biljana" u Zadru

"MAKEDONSKA SEDENKA"

Makedonsko kulturno društvo "Biljana" iz Zadra, u prostorijama Gradske knjižnice, obilježilo svoju petu obljetnicu delovanja i Dane Kirila i Metodija. U prigodnom programu pod nazivom "Makedonska sedenka", Mirjana Majić, tajnica društva, pročitala je referat o djelovanju i životu te dvojice značajnih prosvetitelja, a nakon nje nastupili su članovi Hrvatsko-makedonskog društva iz Štipa. Tanja Jovanovska, predsjednica društva "Biljana", rekla nam je:

- Drago nam je da u večerašnjem programu nastupaju članovi društva iz Štipa, a to su Makedonci i Hrvati koji tamo žive, jer će nam svojim kulturno-umetničkim programom pokazati bogatstvo tradicije makedonskog naroda. Osim toga,

značajno je da ovako obilježavano i blagdan sjećanja na Kirila i Metoda.

Zajedničkim domjenkom izvođači nastavili su svoje druženje.

N. Marčev
("S.Dalmacija" 26.05.2004)

СЉИЉ

ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА

Традиционалната манифестација Денови на македонската култура во Сплит, што се одржа од 24 до 27 мај годинава, измина во знакот на прославата на големите сесловенски просветители, браќата Кирил и Методиј. По тој повод, во салата на Казалиште младих, беше одржана свечена академија, на која присуствуваа угледни гости од Сплитско-далматинската жупанија, како г. Иво Петковиќ од поглаварството на град Сплит, г. д-р Љубо Урлиќ, претседател на неколку удруги и гости на Хрватско-македонското здружение "Разгранок" од Штип, Македонија. Во преполната сала академијата ја отвори претседателот на Македонското културно друштво "Македонија" од Сплит, г. Владимир Апостолски.

За делото и значението на браќата Кирил и Методиј предавање одржа професорката Љерка Риваиоли - Апостолска, истакнувајќи го истакнатото место кое двајцата браќа го имаат за културниот, просветителскиот и христијанскиот период и продирање на јужните Словени во Европа.

Академијата беше збогатена со настапот на гостите од Македонија. Посебен квалитет и расположение пружија настапот на оркестарот за народни инструменти и женската пејачка група, чиј раководител е Ристе Јанев, како и фолклорниот ансамбл. Настапите на Ванчо Аневски, Славчо Зафиров, Раде Рогожанов и други создадоа атмосфера на весела македонска веселба, која потоа продолжи во просториите на МКД од Сплит до утринските часови.

Голем настан беше и вонредното предавање на академикот Жан Митрев од Скопје, за успесите и

достигнувањата на македонската кардиохирургија, која бележи успеси од европски и светски размери. Д-р Жан Митрев, чие предавање беше прекинувано со спонтани аплаузи, остави силен впечаток меѓу своите колеги од Сплит.

Во рамките на манифестацијата Денови на македонската култура во Сплит, академскиот сликар Боро Минов се претстави со своја ликовна изложба, што беше отворена во Матицата на иселениците во Сплит, а која привлече бројни посетители.

Вечерта на 26 мај распеаните Македонци и нивните пријатели приредија концерт на отворено на познатата Сплитска рива. Со песни и ора дојде време гостите да си заминат за Македонија, а душата на сплитските Македонци отиде во нивната прва татковина, но физички останаа во новата, Хрватска.

В.А.

"КАЛИНКА" ПРЕДИЗВИКА ИНТЕРЕС ВО МАКЕДОНИЈА

По информацијата во "Битолски весник", објавена на 7 април 2004 година, романот "Калинка нар" на Ратко Димовски, иако сè уште не е официјално промовиран, предизвика голем интерес во јавноста на Република Македонија. За него статии и осврти објавија и неколку скопски дневни весници и списанија, како тиражните "Дневник", "Утрински весник" и "Вечер", а авторот имаше 15 минутен интервју со уредникот на програмата за нашите сонародници во странство на Македонското

Радио, Владо Гаџоски. Запрашан за датумот на официјалното објавување на книгата и кога ќе можат да ја добијат читателите во Македонија, авторот одговори дека одговорот е во Заедницата на Македонците во Република Хрватска, кој наскоро треба да го договори понатамошниот пласман на оваа книга.

Интересно е да се спомене дека оваа медиумска заинтересираност се роди врз база на огледен примерок кој авторот го испрати во Битола.

ПРОФ. Д-Р. ТОМЕ БАТКОСКИ ВО РИЈЕКА

Кон крајот на март годинава во Приморско-горанската жупанија претстојуваше господинот Томе Баткоски, министер советник во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска. Службениот дел на неговата посета на Ријека се одвиваше во три дела. Најнајред тој ја посети Политичката управа на ПГЖ, каде се разговараше за взаемната соработка, посебно за време на летниот туристички период, кога и граѓани на Република Македонија претстојуваат во овој дел на Република Хрватска. На взаемно задоволство и разбирање разговорите позитивно се одвиваа, па се договорени понатамошни соработки и контакти помеѓу овие две институции.

Следниот договорен состанок се одржа во Опатија на Факултетот за туризам и туристички менаџмент, со ректорот проф. др. Ивановиќ. Разговорите уследија по предходните контакти со Факултетот за туризам и угостителство од Охрид со Опатискиот факултет, како и за договорената посета на Охридскиот факултет во април годинава во Опатија. Договорени се понатамошни студентски и наставнички контакти и размени, стручни и спортски средби и други видови соработки.

Вечерта во клубот на "Илинден" советникот Баткоски разговараше со голем број членови на Друштвото, при што тој ја изнесе моменталната политичка и стопанска состојба во Македонија, а посебно зборувааше за трагичното загинавање на претседателот Борис Трајковски. Баткоски беше задоволен со активностите кои се одвиваат во "Илинден", па на присутните им упати пофални зборови за активноста на Друштвото во овој дел на Хрватска.

На сребата во клубот имаше доста прашања од членовите за нивните нерешени проблеми во Р. Хрватска, но и во Македонија, па овој разговор изгледаше како некој вид конзуларен ден за "Илинденците", што покажа дека треба да се воведат конзуларни денови во поголемите градови во Хрватска, токму поради ваквите начини за помош на македонското иселеништво.

В.Н.

Пула

"МУГРИТЕ" - НОВ ИМПУЛС

Веднаш по организирањето кон крајот на минатата година 13 играорки и уште толку играорци на "Мугри", брзо ги научија двете први ора од својот репертоар. Под стручното водство на кореографот Стјепан Целиќ, најнапред ја совладаа "Пајдушката", па <Невестинското, за потоа, од ден во ден совладуваат нови делови од богатиот и разновиден репертоар.

Се заредија гостувања и настали низ Истра, од кои првиот беше на прославата на 10 годишниот јубилеј на класичната гимназија во Пазин, а кој беше примен мошне топло и пријателски од домаќините, а добиени се и високи стручни оценки, како за уметничкиот впечаток и кореографијата, така и севкупното етно - музичко доживување, што беше наградеено со ракоплескање, овации и повикување на "бис".

- Ова ми се чини беше нашата најтешка проба. Дека дома лесно и онака од мрак ќе се заигра, овде се строгите и пецизни професори и директорот, кои набргу се разгалија понесени од играта и музиката. Навистина

сите тогаш игравме како виџилица, ни рече референтот за фолклор и помошен кореограф, Игор Јаневски. Според неговите зборови, следните настали, вклучувајќи го оној во Домот на бранителите заедно со ансамблот "Ванчо Прке", гостите од Штип, на неодамна одржаните Денови на македонската култура, бе многу полесни.

Р.Д.

Пула

БИСЕРКА КУХТА - НОВ КОРЕПЕТИТОР

Професор Бисерка Кухта е новиот корепетитор на "Македонски чалгии". Иако млада, таа е искусен музички педагог, која го пренела своето знаење и искуство на бројни млади музичари од Пула и Истра. Вистина, за жал, е таква што добриот глас и славата се стекнуваат дури кога ќе замине од дома. Но, доброто далеку се слуша и од далечните музички сцени, академии, оркестри и ансамбли.

Ете така, Бисерка Кухта, ќерката на водителот на "Македонски чалгии" - неодамна починатиот Часлав Гошев - Чале, ја превзеде диригентската палка и почна внимателно и аналитички да го создава репертоарот,

давајќи му нови содржини и надградби, како и делувајќи на новиот вкупен звук и впечаток на пејачката група "Ленка". Посебен акцент дава на координирањето со младите музичари од групата "Мугри", кои заедно дебитираа на прославата на лицејот од Пазин, од каде потекнува и оваа фотографија. Самите "Ленки" се ангажираа во изнаоѓање нови песни и содржини на својот репертоар и според својата редовност на пробите и ангажираноста во работата за пример се помладите членови од кои некои од "Свездичките" им се внуци.

Р.Д.

ОДРЖАНО РЕДОВНО ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МКД "ИЛИНДЕН"

На 21. март 2004. годинава МКД "ИЛИНДЕН" од Ријека го одржа редовното годишно собрание, тринесетото по ред.

Собранието започна со интонирањето на хрватската и македонската химна и оддавање почит за починатиот претседател Борис Трајковски, по што беше избрано работно претседателство. Беше предложен дневен ред од осум точки, меѓу кои, понесени извештајот на претседателот на Друштвото, Илија Христовулов, извештајот на Надзорниот одбор на Марица Бан, за извршената контрола на работата и финансиите во 2003 година и извештајот на Милан Карашов, од Судот на честа. Беше понуден и прифатен Планот и Програмата за 2004. година, како и изборот на Васе Ливајќ за нов член на Управниот одбор, поради преселување на Сашко Младенов во Словенија.

За минатогодишната дејност, која е оценета како доста успешна, зборуваат исполнетите програмски задачи, за кои Христовулов нагласи: "Илинден" дава голем допринос во унапредувањето на стопанските односи, отворање дијалог и организирање билатерални средби со високошколските институции на Универзитетот во Ријека и соодветни Универзитети во Македонија, активно учествува во презентација на македонската култура и уметност, книжевност, јазик, музика, фолклор, обичаите, духовниот живот и други содржини. Посебно сме горди на младоста вpletена во секциите на "Илинден" - како фолклорците под водство на Лидија Гореvsка. Минатата година "Илинден" се вклучи во одбележување на 100 годишнината на Илинден и 100 - те години на македонската државност, одбележа други јубилеји и датуми од посебна важност за историјата на македонскиот народ, а беа одржани и: концерт на "Танец" во Ријека, средба со министерот за култура од Македонија, предавање за современиот македонски литература

турен јазик на стручно лице од Институтот за Македонски јазик од Скопје, организира голем собир на Македонци и нивни пријатели на македонската вечер во Опатија, а беа угостени многу гости кои го посетија ова подрачје.

Христовулов во опширниот извештај нагласи дека и покрај постигнатите големи успеси се појавија и некои негативности, од страна на поединци или групи, пласирајќи дезинформации, самоволни заклучоци без никаква врска и смисол, но кои создаваат неубава атмосфера, недоверие и кавги. Таквите појави имаат само една цел - дестабилизација на "Илинден", односно негово враќање на почетните позиции, од што никој нема корист.

"Поаѓајќи од темелните потреби и претпоставки, со што се создаваат нови и подобри услови на плодната соработка меѓу "Илинден" и институциите во Градот во текот на 2003 година Друштвото го заокружи своето тринаесетгодишно постоење и делување, а со тоа ги исполни сите досегашни очекувања и задачи што беа поставени пред него", заврши Христовулов.

По работниот дел на Собранието организирана е приредба во која учествуваа: фолклорната група "Илинденки" и музичкиот состав, под водство на Иван Качуров. Собранието заврши со скроман коктел во опуштена атмосфера, разговори и веселба.

В.Н.

КООРДИНАЦИОНЕН СОВЕТ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

Предствници на деветте совети на националните малцинства на Град Ријека потпишаа Спогодба за основање Координационен совет на националните малцинства, на кој основна цел му е - усогласување и унапредување на заедничкиот интерес, како и остварување на правата и одговорностите на националните совети.

Спогодбата ја потпишаа представниците на: Албанците, Бошњаци, Црногорците, Унгарците, Словенците, Србите, Италијаните и Македонците. Во име на Советот на македонското малцинство, потписот го стави претседателот на советот, дипл. правник, Михајло Давчевски. На потпишувањето на Спогодбата не присуствуваа Ромите, кои својот потпис ќе го дадат подоцна.

Свеченоста беше организирана во салонот на Град Ријека во присуство на ријечкиот градоначелник м-р Војко Оберснел, кој за оваа пригода изрази задоволство што по спроведените успешни избори и конституирањето

на советите се случи и овој чин, кој е уште еден допринос за понатамошниот развој на соживотот, толеранцијата и разбирањето меѓу националните малцинства, што во Ријека е присутно со години.

- Во сегментот на мултиетничност и мултикултурност Ријека е вистински европски град, па затоа можеме да бидеме задоволни што во стварноста успеавме да ја докажеме вредноста на нашиот град токму на таа разноликост. Имаме можност за соработка, за негување на различности, за остварување заеднички програми, да го покажеме заедништво, а сè во интерес на граѓаните на Ријека. Посебно ми е драго дека Спогодбата е потпишана за време на 8. ЕТНО СМОТРА, на која сите можеме да бидеме горди, рече м-р Оберснел.

В.Н.

Разговор со генерал Драган Андрески, воен аташе на Република Македонија во Република Хрватска

ВОЕНА ДИПЛОМАТИЈА

Република Македонија од пред
неколку месеци во Република
Хрватска има свој воен аташе. Тоа
е генерал - мајорот Драган
Андрески, со кој специјално за
"Македонски глас" зборуваме за
неговата дипломатска мисија, но и
за односите на нашите две
пријателски земји

Македонски глас: Кој сте Вие генерале Андрески?

Андрески: Јас сум генерал - мајор, офицер генерал на македонските вооружени сили, а, од неодамна, и прв воен претставник, аташе на одбраната - воен аташе на Република Македонија во Република Хрватска. Воедно, мои обврски се и покривањето на воените задачи - воен претставник во Република Словенија и Република Италија.

**Македонски глас: Кои беа Вашите досегашни
задолженија пред доаѓањето на оваа функција?**

Андрески: Мојата воена кариера е долга. По завршувањето на гимназијата во Битола, завршив Воена академија во Белград. На почетните воени старешински должности бев во поранешната Југословенска народна армија, кога завршив високи командни школи, како Командно - штабна академија во Белград. Од осамостојувањето на Република Македонија се вратив во редовите на Македонската армија. Битни должности што ги поминав во неа се: командант на бригада - пешадиска, гардиска, гранична, начелник на оперативни управи во корпус, заменик на оперативната управа на Генералштабот на АРМ, првиот офицер сум кој во 1994 година замина на школување на една од највисоките школи за национална одбрана во Истанбул, Турција, а по враќањето и кушиот престој во Македонија, како офицер на Генералштабот на АРМ, од 1996 до 2000-та година бев воен претставник на нашата земја и, воедно, тогаш и првиот воен претсдтавник што Македонија го испрати во странство, во Република Турција. По враќањето обавував високи должности во Генералштабот - начелник на ГЗ и начелник на Управата за борбена готовност и армиска соработка, од каде дојдов на оваа моја сегашна функција.

Македонски глас: Што е суштината на воената дипломатија?

Андрески: Вообичаено е државите меѓу себе да именуваат воени претставници, аташеа на одбраната, воени аташеа на копнената војска, морнарицата, военото воздухопловство, кои се во составот на дипломатските мисии - амбасадите на земјата испраќач, со цел одржување на односите меѓу воените институции

на земјите. Воените претставници - аташеа, спаѓаат во категоријата дипломатски персонал на мисиите и имаат одреден ранг во дипломатскиот кор. Заради тоа, и на нив се однесуваат правилата на Виенската конвенција за дипломатските односи и подлегнуваат на слични процедури на именувањето и прифаќањето како и останатите дипломати од повисок ранг - амбасадорите. Обврските и задачите на воениот претставник на Република Македонија се: да ги претставува воените сили на РМ пред официјалните државни, воени и други органи и институции на земјата домаќин, како и пред останатите дипломатски и воено-дипломатски органи и институции на странските држави согласно со законите на РМ, барањата на надлежните органи на армијата, генералштабот и Министерството за одбрана на РМ, законските и други прописи на државата домаќин и општите закони на дипломатско и воено работење, како што се - одржување контакти со воени претставници на

вооружените сили на земјата домаќин. Исто така, има уште многу должности што мора да ги обавува воениот претставник, но јас би ги набројал оние што не врзуваат со Р. Хрватска, а тоа е интенцијата за влез во западните структури, на армијата во НАТО структурите, сè со цел нашата земја да влезе во Европската унија. Сè што е врзано од воен аспект за тие прашања, нормално е задача на воениот претставник.

**Македонски глас: Зошто Македонија токму во
Хрватска се одлучи да испрати свој воен
претставник?**

Андрески: Хрватска е една од трите земји на Јадранската повелба, во која припаѓаат и Албанија и Македонија. По интеграцијата, сите три се следните кандидати за влез во НАТО, што се надеваме дека наскоро ќе се случи. Значи, оваа македонска воено-дипломатска активност е поттикнување на целта за зајакнување на таа меѓусебна соработка, давање одредена помош, и, нормално, координација на заедничките активности во билатералната соработка (која треба да биде доста поактивна) помеѓу сите три држави на оваа Повелба и организација на заеднички вежби и други активности, кои се одржуваат под патронатот на НАТО. Мојам да напоменам дека една од таквите први вежби која се одржа во Хрватска беше заедничката инжиње-

риска вежба помеѓу војската на овие три земји, чиј патрон беа Соединетите Американски Држави. Слични вакви вежби беа одржани и во Македонија. Целта на НАТО и нејзините држави е сите работи да се координираат и имплементираат и на тој начин да се даде побрз придонес за наше влегување во НАТО.

Македонски глас: Има ли Хрватска воено аташе во Македонија?

Андрески: Сега за сега нема, но се планира да се оствари во идниот период. Воспоставувањето воено аташе е скапа работа, па се надевам дека, како што се однесуваат разговорите, Хрватска ќе има свое аташе во Скопје, со надлежност на покривање на соседните држави.

Македонски глас: Каква е соработката помеѓу македонската и хрватската армија?

Андрески: Соработката меѓу нашите две армии датира години наназад, но таа е интензивирана во текот на минатата и оваа година. Имаме спогодба за билатерална и воена соработка, потпишана од министерствата на двете земји, која најмногу се однесува во пружање помош во обука на воените кадри, што е една и од нејзините обврски. Потоа, со спогодбата сме договорени на заеднички вежби, размена на искуства помеѓу вооружените сили на Хрватска и Македонија, како и остварување посети на високо ниво, каков што беше претстојот на македонскиот министер за одбрана овде и неговите средби со челниците на хрватскиот политички врв, а ќе следуваат и средбите на министерско ниво во рамките на Јадранската повелба. Во текот на оваа година се планирани преку триесетина активности, кои ќе бидат организирани во Хрватска и Македонија.

Македонски глас: Вие сте кусо време во Загреб. Можете ли да ни ги кажете Вашите активности во овој период?

Андрески: Да, јас сум сега кус период овде, но веќе ги имаме испланирано нашите идни активности. Тоа се пред сè, официјалните посети на начелниците на генералштабовите на армиите на двете земји, потоа

штабни разговори, разговори на експертски групи против тероризмот, имплементација на стандардите во борбата против тероризмот, изведување планинска обука во летни услови на единиците на двете армии, обука на летачки персонал на хеликоптери, учество на семинари и работилници, размена на пилоти, стручни разговори по логистички прашања што се од интерес на двете земји, експертска посета на службата за односи со јавноста во Армијата на РМ, школување на високи воени кадри во високи школи (планираме оваа година да испратиме еден до два офицера на постоечките воени школи во Хрватска), планираме изведување курс на нуркачи, обука на други специјалности од вооружените сили на Македонија... Сепак, морам да истакнам, дека заедничка цел е нашата соработка.

Македонски глас: Како гледате на приклучувањето на Македонија кон НАТО?

Андрески: НАТО е една голема воена институција, а со влегувањето на Македонија во НАТО се отвораат и други перспективи. Првенствено, влегуваме под "чадорот" на заедничката безбедност во НАТО, што е доста сигурна, а со тоа ќе бидеме вклучени (а и сега сме вклучени) во мировните операции кои се под капата на ОН и НАТО. Како држава и како армија ние веќе сега учествуваме во мисии за одржување на мирот. Присутни сме во Авганистан, а веќе вториот контингент од 30-40 војници замина на својата мировна мисија во Ирак, сè со цел да дојдеме до оние побарувања на НАТО да бидеме една мала, но флексибилна армија, силна и со современо вооружување, која ќе одговори превенствено во одбрана на земјата. Притоа, морам да нагласам, дека ние мораме да градиме армија според финансиските можности.

Македонски глас: Како Ви се допаѓа во Хрватска?

Андрески: Хрватска не ми е непозната земја. Дел од моето школување го минав една година во Загреб, па меѓу хрватските офицери и генерали најдов свои колеги. Воедно, Хрватска е земја во која има 24 странски земји кои имаат свои воени претставништва, па лесно се воспоставува контакт со другите кои се тука.

Македонски глас: Дали сте тука со своето семејство?

Андрески: Да. Среќно сум оженет, па тука сум со сопругата, а моите деца, кои се возрасни, живеат во Македонија.

Илинка Митрева во Хрватска

Министерката за надворешни работи на Република Македонија, госпоѓата д-р Илинка Митрева, во средната на јуни оствари официјална посета на Република Хрватска. Домаќин ѝ беше нејзиниот колега, министерот за надворешни работи на Р. Хрватска, Миомир Жужул, но таа се сретна и со хрватскиот претседател, Стјепан Месиќ, а оствари контакти и со други челници на овдешната политичка сцена.

Во соопштението за јавноста по разговорите во Министерството за надворешни работи на Хрватска, двата министри дадоа изјави. Д-р Митрева, изразувајќи го

*На средбата со македонските
иселеници во Хрватска,
министерката за надворешни
работи на Македонија, д-р Илинка
Митрева, рече дека ја радува
ентузијазмот што владее меѓу
нашите во оваа земја*

сретне и со дел од членовите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Присутните најнапред ги поздрави амбасадорот на Р. Македонија во Р. Хрватска, Махи Несими, по што министерката рече дека секогаш се радува на средбите со Македонците кои имаат и втора татковина, како што се овие што живеат и работат во Хрватска. Таа при тоа, уште еднаш истакна, дека е задоволна од официјалната посета на Хрватска, но дека сака да ги чуе достигнувањата, но и проблемите што ги има Заедницата на Македонците. Претседателката Славица Сагадин потоа даде кус приказ на историјата на Заедницата, при што сите нејзини членови, поврзани во културните друштва во сите поголеми градови на Хрватска, ја негуваат традицијата, обичаите и културата на нивната татковина - Македонија.

При тоа, министерката Митрева информираше дека наскоро при Министерството за надворешни работи на Македонија ќе се отвори Биро за иселеништво, кое преку своите дипломати ќе им помага на оние што живеат во странство за сето она што им е потребно во нивните нови татковини. Воедно, д-р Митрева нагласи дека во тек на преговори е уште поголемо интензивирање на стопанската соработка меѓу Македонија и Хрватска, поради тоа што сега Македонија се враќа во нормалата и станува стабилна земја, па со тоа се пружаат можности за нови вложувања и проширување на економските и трговските патишта.

Потоа, членовите на Заедницата на Македонците во Хрватска говореа за своите активности. Би го издвоиле обраќањето на д-р Борислав Павловски, кој информираше дека се подготвуваат Днови на хрватската култура во Македонија, при што се планира отворање изложба на Едо Муртич, како и одржување оперска и филмска претстава и соодветни предавања, па замоли и Министерството за надворешни работи на Р.М. да помогне кон реализацијата оваа манифестација. Огнен Бојаџиски, пак, се осврна на информирањето меѓу нашите две земји, истакнувајќи дека во Хрватска има сè помалку информации од Македонија, па поради тоа треба што поскоро да се обнови меѓусебниот информативен мост.

На крајот од средбата со македонските иселеници во Хрватска, министерката за надворешни работи на Македонија, д-р Илинка Митрева рече дека ја радува ентузијазмот што владее меѓу нашите во оваа земја, па ќе стори сè што е потребно за уште поголеми достигнувања на Заедницата на Македонците во Хрватска, за луѓето и понатаму да претставуваат мост за пријателство и соработка меѓу двете земји.

Д-р Митрева со членовите на Заедницата на Македонците

своето задоволство од оваа посета, истакна дека нашите две земји продолжуваат со интензивната меѓусебна дипломатска активност и како членки на Јадранската повелба имаат иста цел - припојување кон Европските и Евро-атлантските интеграции.

- На тој стратешки пат сме партнери и сојузници, рече министерката Митрева, и во настојувањето за постигнувањето, но и во подготовките за остварување на таа цел. Ова е прилика во која најсрдечно и најпријателски сакам на Република Хрватска да ѝ ги честитам успехите по однос на европските интеграции и процеси. Навистина очекуваме Брисел внимателно да ги слушне пораките кои што доаѓаат од трите земји, да ги прифати нашите очекувања од Самитот во Инстанбул и, се разбира, да разговараме за временската рамка во која трите земји очекуваат да бидат примени во наредното проширување на НАТО.

Министерот Жужул исто така го изрази своето задоволство од посетата на Митрева на Хрватска, па рече:

- Хрватска и Македонија развиваат исклучително пријателски односи, во кои нема отворени прашања. Досега одлично соработуваме, а денеска разговараеме за тоа како да ја развиеме таа соработка во иднина. Проширувањето на Унијата е еден континуиран процес, кој не застанува и мора да продолжи. Многу пати сме истакнале дека Македонија е добар пример за продолжување на тој процес.

Министерката за надворешни работи на Р. Македонија, својот претстој во Загреб го искористи да се

ИЗБОРНА СЕДНИЦА НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ

Собранието за нов претседател ја избра г-ѓа Славица Сагадин

Овогодишната изборна седница на Собранието на Заедницата на Македонците во Република Хрватска се одржа на 15 април 2004 година во домот на Хрватското новинарско друштво.

По интонирањето химни на Хрватска и Македонија, со едноминутно молчење оддадена е почит на трагично починатиот претседател на Република Македонија, Борис Трајковски.

На седницата беа поздравени присутните гости, советничката на амбасдата на Р.М. во Р.Х., Вера Наумовска и парохискиот свештеник, отец Киро Велински.

Куса музичка програма изведеа членките на пејачката секција "Распеана Македонија", под водство на Јасмина Јеловчан.

По прифатениот дневен ред и изборот на членови на телата за полноправно донесување одлуки, извештај за работата на Заедницата во изминатиот период, поднесе претседателот Илија Христовулов. Во своето излагање тој истакна:

- Заедницата по своето единаестогодишно делување ги исполни сите очекувања и задачи што беа поставени пред неа. Со своите квалитетни проекти и програми и со реформата на Заедницата како кровна организација на здруженијата, конзумирани се човечките и малцинските права и активности како заложба за тежнението на Хрватска и Македонија за придружување кон Европската унија и НАТО пактот.

Во изминатиот период Заедницата ги претставуваше и ја негуваше македонската традиција, култура, уметност, јазик, музика, фолклор и духовен живот. Даде допринос за подобрување на стопанските врски и високо школските институции. Традицијата на хрватско - македонските книжевни врски и односи е негувана со богато издавање на библиските творештва на браќата Миладиновци и Кочо Рацин од страна на уважени хрватски и македонски интелектуалци.

Традиционално се одбележани датуми и јубилеи од посебна важност за историјата на македонскиот народ.

Како во секоја работа, така и кај нас имаше и појава на некои негативности од страна на групи или поединци. Таквите појави се надминати и Заедницата активно продолжува со своите активности, презентирајќи ја Македонија на најдобар начин на културното поле.

Заедницата со своите културни друштва активно се вклучи во процесот на новиот Уставен закон за малцинствата во Хрватска. Формирани се Советите на македонското национално малцинство во жупаниите и во Град Загреб, кои почнаа со активна дејност.

За сите активности на Заедницата и на Советите на македонското национално малцинство Владата на Република Хрватска одвои финансиски средства и за тоа сите ние упатуваме голема благодарност.

Новоизбраното раководство на Заедницата ќе продолжи со унапредување и оплеменување на сите активности. Тоа е долг пред нас и пред идните генерации, кои треба да го следат нашиот позитивен пат.

Се заблагодарувам на сите соработници и на сите оние кои во овој мандат беа вредни во сè она што е наш заеднички интерес, подвлече Илија Христовулов.

Во дискусијата по точките од дневниот ред истакнати се пооделни прашања: ВЕБ страница на Заедницата, предлог за измена на Статутот, да се прошири соработката помеѓу културните друштва и расподелбата на финансиските средства.

Упатена е благодарност на досегашниот главен уредник на нашето списание "Македонски глас", Благоја Јовановски, за чиј мандат излегоа 14 броеви.

Поднесените извештаи за финансиската состојба, контролата на Надзорниот одбор и за Планот и програмата за работата во 2004 година, беа прифатени.

Разрешен е досегашниот Управен одбор, а во новиот се избрани: Марјан Гиговски од Загреб, Славица Сагадин од Пула, Јагода Цветичанин од Осијек, Тасеа Јовановска од Задар, Илија Христовулов од Ријека, Владимир Апостолски од Сплит и Никола Гроздановски од Загреб.

За претседател на Заедницата со четиригодишен мандат избрана е Славица Сагадин, а за потпретседатели Марјан Гиговски и Владимир Апостолски.

За членови на Надзорниот одбор избрани се: Данчо Арсов, Славица Чкратуља и Живко Силавски.

На 29 мај 2004 година Управниот одбор на Заедницата одржа прв состанок.

На почетокот, со едноминутно молчење му беше оддадена почит на неодамна починатиот Томислав Зојчески, член на Советот на националните малцинства при Владата на Република Хрватска.

Дневниот ред на состанокот ги опфати тековните работи, а Управниот одбор донесе нови важни одлуки:

- за главен уредник на списанието "Македонски глас" избрана е Марина Апостоловска - Вујаклија;

- за членови на редакцискиот одбор избрани се: Марко Паризоски од Загреб, Бранка Јанјик од Осијек, Ратко Димовски од Пула, Владимир Настевски од Ријека, Аница Плазини од Сплит и Мирјана Мајик од Задар;

- за секретар на Заедницата избрана е Анка Рабузин;

- по пристигнатите понуди за печатење на списанието избран е онаа на печатницата НОНПАРЕЛ д.о.о. од Загреб, која понуди најповолни услови;

- за административен секретар на Заедницата и лектор на списанието избрана е Антоанета Штефанчик;

- одлучено е прославата на македонскиот национален празник Илинден да се организира за сите друштва на Заедницата на 31 јули 2004 год. во Ријека;

- Управниот одбор на Заедницата го предложи Марко Паризоски за член на Советот на националните малцинства при Владата на Р.Х., на место починатиот Томислав Зојчески.

БОГАТА ПРОГРАМА СО ЦЕНЕТИ ГОСТИ

*На оваа традиционална
манифестација учество зедоа и гости
од Македонија, ценетите писатели
Гане Тодоровски, Ефтим Клетников и
Разме Кумбаровски*

И оваа година во Осијек и Гаково се одржаа "Деновите на браќата Миладиновци". По што овие, седми по ред, Денови беа посебни од другите? По тоа што годинава се прославуваат два јубилеја: 10 години од постоењето на МКД "Браќа Миладиновци" од Осијек и 60 години од Антифашистичкото собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ). Исто така, се прославија и симболичниот број години (143) од издавањето на зборникот на Константин Миладинов, а во знак на благодарност на бискупот Јосип Јурај Штросмајер.

Првиот ден на манифестацијата се одржа на 17 јуни годинава, во свечената сала на Филозофскиот факултет во Осијек. "Деновите..." ги отвори претседателката на Друштвото, Јагода Тренеска - Цветичанин, која во куси црти ја нагласи важноста на оваа манифестација и откако ги поздрави гостите, заедно со Слободан Цветичанин, баритон првенец на осиечката опера се препушти во интерпретацијата на песната "Смртта на Гоце Делчев" од композиторот Трајко Прокопиев и на текст од академик Гане Тодоровски. Тоа претставуваше вовед во книжевниот портрет на овој голем поет, преведувач, есеист, литературен критичар, историчар и публицист.

Со тие зборови, меѓу другото, се обрати и водителот проф. д-р Станислав Маријановиќ, кој го препушти читањето текстови од авторот (во хрватски превод) на

изведбата на артистката на осиечкиот театар, Нела Кочиш, но и во изведба на самиот автор - кroatистот, Гане Тодоровски.

Како интермецо кон вториот дел на книжевната вечер, настани обоистот Дејан Чинчурак, студент на Музичката академија во Загреб, во клавирска придружба на Јагода Тренеска - Цветичанин, виш предавач на катедрата за музичка култура при Филозофскиот факултет во Осијек.

Потса, беа претставени современите македонски писатели - м-р Разме Кумбаровски (поет, романсиер, есеист, преведувач) и Ефтим Клетников (поет, публицист, преведувач). На крајот, на сите учесници им беа доделени благодарници, а на гостите од Македонија и подароци. За успешната соработка со општината Струга беше врачена повелба и македонски дворез од МКД од Осијек.

Вториот ден манифестацијата се пресели во Гаково, поточно, во нејзината градска библиотека и читална. Во организација на Матица Хрватска од Гаково, Средбата со македонските современи писатели со иста содржина беше претставена и во оваа средина, но на еден поинаков начин од водителот Мирко Куриќ од Гаково.

Според традицијата, третиот ден на "Деновите на браќата Миладиновци" почна веќе во 10.00 часот со прием кај градоначелникот на Гаково, г-дин Зоран

Винковиќ. На приемот беа упатени неколку топли зборови и, се разбира, благодарност кон бискупот Ј. Ј. Штросмајер, нагласувајќи ја неговата посебна важност во помагањето на македонската култура и сесловенската култура, воопшто. Амбасадорот на Р. Македонија во Р. Хрватска, неговата екселенција, Махи Несими, рече дека се надева дека културната соработка меѓу двете држави е само увод во уште подобрата интеграција на целокупното стопанство, како што било во минатото, како што е сега и како треба да биде во иднина. На тие дипломатски зборови, се надоврза м-р Разме Кумбаровски, кој во име на градот Струга и градоначалникот г-дин Ромео Дереван пренесе поздрав и подароци. Благодарност кон градот Гаково упатија и претседателката на Заедницата на Македонците во Хрватска, г-ѓа Славица Сагадин, претседателката на МКД "Б.Миладиновци" од Осиек и помошникот министер во Министерството за наука, образование и спорт, г-дин Мирко Марковиќ.

Поради тоа што сите овие денови се посветени и се во знакот на благодарност на бискупот Штросмајер, следеше посета на спомен - музејот, каде г-дин Петар Стргар темелно го претстави неговиот животен пат, но и го покажа оригиналниот ракопис на Зборникот, печатен во 1861 година.

Следеше полагање венец на гробот на бискупот во Гаковачката катедрала и на споменикот на загинатите бранители на овој дел од Хрватска.

Програмата потоа се пренесе во градската библиотека и читална, каде, овојпат, со пристап на водителот проф. д-р Борислав Павловски од Загреб на многубројната публика, меѓу кои беа и претставници на другите македонски друштва во Р. Хрватска, ѝ беше претставена писателската тројка од Македонија. Музичките бранови им беа препуштени на "Вардарки" ("На Струга дуќан да имам" и "Гаково, граде") и повторно на баритонот Слободан Цветичанин ("Лихнида кајче веслаше"). На крајот, по читањето на песни од самите автори, беа доделени благодарници (вкупно 23), кои во

Од настапот на "Вардарки"

Учесниците пред Гаковската катедрала

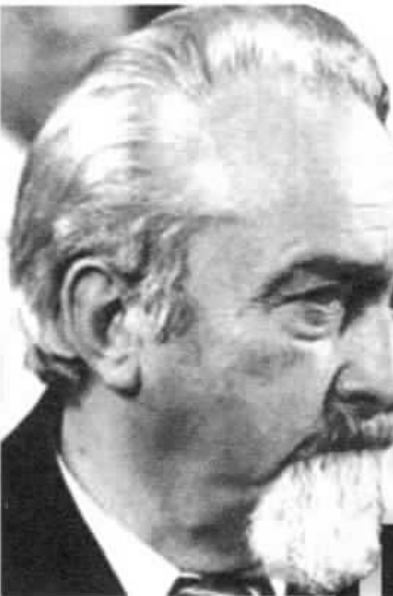
Повелба на СВП за МКД "Браќа Миладиновци"

оваа јубилејна десетта година, Друштвото ги печатеше во жолто-црвена боја со хрватски плетер и галички вез на рабовите. Тие им беа доделени на гостите-учесници, како и на многу институции и спонзори кои соработуваат во Друштвото.

По службената програма, следеше заеднички ручек и дружење, со македонски и хрватски песни, во изведба на Ксенија Менковска - естраден уметник.

И има уште нешто по што овогодинешнава манифестација се разликуваше од другите. Тоа е што на Деновите 2004-та присуствуваше и гостинката од Загреб, правнуката на Димитар Миладинов - Васкресија Миладинова - Панца. Таа изјави дека оваа манифестација кај неа буди многу спомени и дека во иднина ќе биде постојана гостинка во следењето на нејзините културни содржини.

Благодарение на средствата од државниот буџет - Советот за национални малцинства и другите јупаниски и градски институции, ваквите содржини имаат светла перспектива.

Среќба со академик Гане Тодоровски

ШТРОСМАЈЕР ЈА ОТВОРИ МАКЕДОНСКАТА ПЕРСПЕКТИВА

На "Седмите денови на браќата Миладиновци" во Осијек и Гаково гостуваше големиот македонски писател, преведувач и кroatист, академик Гане Тодоровски, кој вели дека поради големата улога на Штросмајер за македонската книжевност чест му е да учествува на оваа манифестација

Во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД "Браќа Миладиновци" од Осијек, од 17 до 19 јуни 2004 година во Осијек и Гаково се одржаа "Седмите денови на браќата Миладиновци", по повод 143-те години од печатењето на "Зборникот" на браќата Миладиновци.

Во рамките на таа прослава портретот на академикот Гане Тодоровски го претставија проф. д-р Станислав Маријановиќ од Осијек и проф. д-р Борислав Павловски во Гаково на средбите со писателите од Република Македонија.

Тоа беше можност да разговараме со нашиот академик.

Вашиот јубилеен роденден го прославувате на "Деновите на браќата Миладиновци". Како гледате на Вашето сегашно учество на овие свечени денови?

Ќе одговорам на едно такво едноставно и сложено прашање. Доколку животот се состои од божјата волја како шанса од сто години, јас поарчим 75. Ми остануваат да изаржам уште 25, и оваа година почнав да ја арчам. Мене ми е драго што се блиску овие датуми, мојот роденден на 11 мај и 24 јуни денот на Миладиновци, односно на излегувањето на "Зборникот" во Загреб, што се случува пред 143 години. Во таа смисла сакам да кажам дека тоа совпаѓање нешто значи. Посебно ми е мило што оваа година најдов сили да дојдам со група

автори од Македонија, од Скопје и Струга до Гаково, срцето на Славонија. Ние кажуваме дека доаѓаме за тоа што градот на бискупот Јосип Јурај Штросмајер го сметаме како култно и свето место за Македонците. И овој пат морам да кажам дека со помошта што ја пружи бискупот Штросмајер за објавување на "Зборникот" во 1861 година се отвори културниот хоризонт на Македонија. Ние не сме свесни колку тоа значи, оти помошта на бискупот е навистина историска и една во векот.

Кажете ни ги Вашите сеќавања од времето кога бевте професор по македонска и хрватска литература од 19 и дел од 20 век на Филолошкиот факултет во Скопје?

Тоа се далечни години што ја соопштуваат мојата активна во литературата воопшто. Јас живеам со литература, во неа и од неа. Бев професор по македонска и хрватска литература. Мене таа професионална определба кон еден наставен предмет ми беше драга што можам да им ги разоткривам убавините на хрватската литература на своите студенти. Тоа ме задолжи почесто да доаѓам во Хрватска. Далечната 1951 година беше мојот старт во литературата, дипломирав на факултетот, ја објавив првата книга песни "Во утрините" и дојдов во Хрватска како војник каде што останав една година. Запознав дел од Хрватска и тоа запознавање значеше и љубов кон оваа земја, кон оваа културна средина пред сè. Тогаш добив понуда да се врзам за предметот "Нова хрватска книжевност", а јас без размислување тоа го прифатив и му служев триесетина години.

Познат е Вашиот приредувачки и преведувачки литературен опус на хрватски писатели. Споменете ги некои од нив и вашата љубов кон нивната литературна уметност?

Со оглед на околностите што јас започнав да ја предавам хрватската литература на Катедрата за македонска и други југословенски книжевности на Филолошкиот факултет во Скопје, заедно со тоа започнав да преведувам и да приопштувам во нормата на македонскиот литературен јазик и високи книжевни

вредности на хрватската литература. Велам високи, затоа што тоа беа клучни најпознати автори што ја афирмираа книжевната реч на Хрватите, кои што требаа да зазвучат на македонски јазик. Започнав со Иван Мажураниќ и неговото дело "Смртта на Смаил-ага Ченгиз", нашите деца да ја учат и знаат на македонски. Многу изданија на таа книга се појавија на македонски јазик со мои предговори и коментари. Потоа го препеав Силвије Страхимир Кранјчевиќ, исто така кај нас многу почитуван автор. Го препеав Антун Густав Матош, неговите раскази, есеи, особено песните и книга за Матош. Потоа Мирослав Крлежа, па Јосип Козарац, роден во Славонија, поетот Јуре Каштелан, Славко Михалиќ, Антун Бранко и други. Во специјална антологија со Славко Михалиќ е претставена хрватската книжевност во Струга.

Ја познаваме Вашата желба за повторно враќање во Хрватска. Што е тоа што ве влече овде?

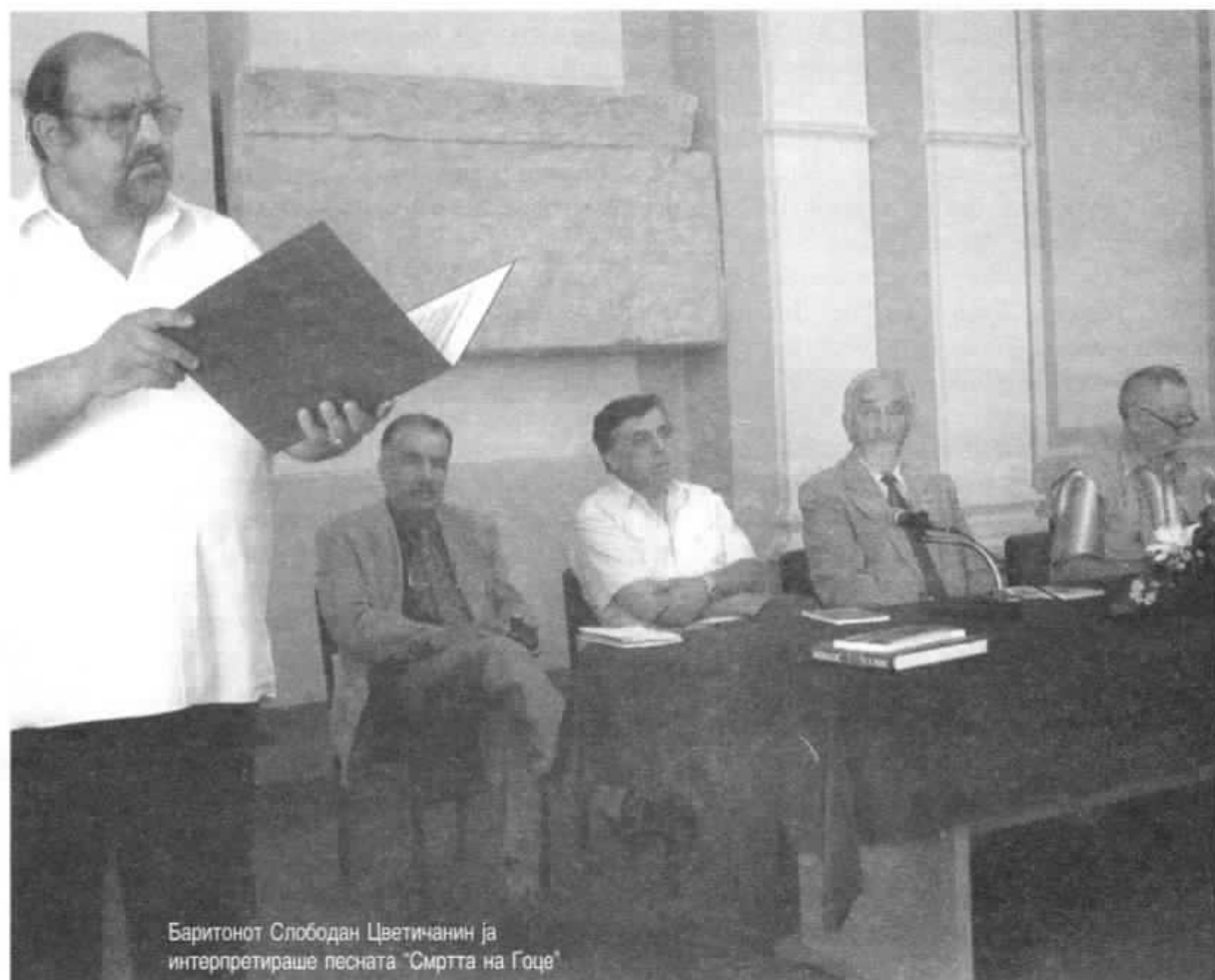
Ние Ѓаково го знаеме каде географски припаѓа. Знаеме дека многу Македонци низ Срем во текот на Втората светска војна ги оставиле своите животи, платиле данок во крв врвјејќи низ Славонија на пат за Загреб. Но откритвме дека такво врзување нашите претходници тоа го сториле. Ј.Ј. Штросмајер му понудил на Константин Миладинов помош, дојди во ова питомото место, ќе те прибереме и ќе го транскрибираме од грчки алфавит на словенска кирилица твојот Зборник. Со тоа бискупот отвара културна преродба и перспектива на Македонија. Тоа е тоа што ме привлекува кон Хрватска.

Кои се нови литературни патишта во Македонија низ кои чекорат македонските писатели?

Ние веќе чекориме, генерациите кои се учесници на 21 столетие, тој век ќе го речат и доречат постарите генерации, меѓутоа тој век им припаѓа на младите. И за нас е добро, мислам во позитивна смисла што кај нас младите генерации настојуваат да ја сочуваат традицијата. А во рамките на таа традиција спаѓа и македонско - хрватското пријателство. Денеска одржуваме добри книжевни врски со Хрватска, се посетуваме, разменуваме идеи, ќе преведуваме и тоа е многу добро.

Во Вашата МАНУ имате нови проекти. Дали во нив има место за македонско - хрватските литературни врски?

Минатата година при приемот на нови домашни и надворешни членови во нашата Академија, ние прифативме еден профил на човек што токму работи на македонско-хрватските книжевни врски. Тоа е д-р Горан Калоџера, професор по литература во Ријека и проректор за настава на Ријечкиот универзитет, кој што е голем научен работник и познавач на македонската литература и на македонско - хрватските книжевни врски. Тој објави многу драгоцен документ за Миладиновци и Рацин. Во име на едно признание Македонија го вклучи во МАНУ, во своите редови. Тој ќе се вклучи во нашите нови проекти за проширување на таа соработка.

Баритонот Слободан Цветичанин ја интерпретираше песната "Смртта на Гоце"

Gane Todorovski

Poezija Gana Todorovskog odlikuje se tematskom raznolikošću, idejnom izvornošću, verzifikacijskom dorađenošću, skladnim formalnim rješenjima i izraznom inovativnošću posebice na planu jezika

Na veoma ograničenom prostoru gotovo je nemoguće skicirati, a kamoli portretirati, grandiozne kvantitativne razmjere književnoga opusa gospodina Gana Todorovskog, makedonskoga pjesnika, kritičara, esejista, antologičara, prevoditelja, sveučilišnoga profesora hrvatske i makedonske književnosti, redovitoga člana MANU te znanstvenika (književnoga povjesničara i kulturologa) koji je svom udjelništvu pridodao i (uspješni) veleposlanički mandat u Ruskoj Federaciji.

Rođen je u Skoplju, 11. svibnja 1929., i nedavno je proslavio 75. godinu života, ali i, mogao bih bez ikakva pretjerivanja reći, šezdeset godina pjesničkoga stvaralaštva, budući da je svoje prve pjesme napisao u najranijoj mladosti, još odnosno već 1943. / 1944. pod naslovom "Stihovi iz mladičkoga doba" kojima je neposredno poslije rata pridružio prve objavljene radove u časopisu "Nov den" (1946.) te nastavio kontinuirano objavljivati od 1951., da bi u tom višedesetljetnom razdoblju objavio sljedeće pjesničke zbirke: "U jutrima" (Vo utrinte, 1951.), "Uznemirujući zvuci" (Trevožni zvuci, 1953.), "Spokojnim korakom" (Spokoem čekor, 1956.), "Duga" (Božilak, 1960.), "Apoteoza radnom danu" (Apoteoza na delnikot, 1964.), "Gorki gutljaji neprešućenog" (Gorki goltki nepremolk, 1970.), "Poružnjeli dan" (Sneubaven dan, 1974.), "Skopljanci" (Skopjani, 1981.), "Nevolje, nevjere, nesaničice" (Nevolici, neverici, nesonici, 1987.), "Nedostižna" (1995.) i "Orač ili vojnik" (Orač ili voin, 2003.).

Neke od autorovih zbirki svrstane su u uski krug pjesničkih knjiga koje su započele i označile utemeljenje modernoga makedonskoga pjesništva te im se značaj uspoređuje sa Šopovim, Koneskijevim, Janevskijevim, Matevskijevim, da spomenemo samo pjesnike tzv. "prve generacije" u koju pripada, po mišljenju Vele Smilevskog, i Gane Todorovski, a ne kao što je dosad bilo uobičajeno njegovo svrstavanje u tzv. drugu pjesničku generaciju u makedonskoj književnosti. Bitnije od njegova pripadanja prvoj ili drugoj pjesničkoj generaciji je književno-estetska vrijednost njegova opusa koji je jedan od najznačajnijih i najprepoznatljivijih u okvirima makedonske književnosti uopće. Od samoga početka isticali su se njegova

naglašena liričnost, intimizam, strast prema domovini, a s vremenom postavljanja pitanja o nepovlaštenom čovjeku / pjesniku u zadanoj i ograničavajućoj povijesnoj zbilji iz koje su izronila autentična egzistencijalistička svjedočanstva o različitim tipovima otuđenja što su dramatičnizirala poziciju ljudskoga bića u potrazi za vlastitim bitkom. Da bi opjevao takav tematski izbor, Gane je Todorovski bio prisiljen "prilagoditi" svoju poetiku nešto drugačijem načinu pjevanja koji se temeljio, kao što to danas elaboriraju Venko Andonovski i Atanas Vangelov, na metonimiji, a to znači takvom oblikovnom postupku koji je težio susljednosti odnosno kreativnom odmaku od opisa puke zbiljnosti i doslovnog predstavljanja činjenica i čimbenika iz sasvim određene stvarnosti.

Poezija Gana Todorovskog odlikuje se tematskom raznolikošću, idejnom izvornošću, verzifikacijskom dorađenošću, skladnim formalnim rješenjima i izraznom inovativnošću posebice na planu jezika (kovanice, nelogizmi i sl.). Njezin izrazni luk proteže se od lirizacije i ironije do sarkazma, ali i humornih elemenata koji ublažuju egzistencijalnu dramaturgijsku bića koje skrbi za vlastitu domovinu podjenkako kao i za običnoga čovjeka kojem je sudbina radni dan. Susret s poezijom ovoga neumornoga i ponekad skeptičnoga šetača urbanim pejzažima rodnoga grada, ali i hrvatskoga Zatona, makedonskoga Ohrida ili ingenioznih Nereza, od one je vrste susreta koji se nikada ne zaboravljaju i trajno se pamte.

Gane Todorovski ispisao je naramak knjiga o burnom i još uvijek neistraženom makedonskom XIX. stoljeću u kojem su niknule prve idejne mladice o makedonskom književnom jeziku te o modernoj i samostalnoj makedonskoj državi i naciji, ali i brojnim književnim događajima i ostvarenjima iz XX. stoljeća. Najočitiija potvrda tomu su poetski naslovljene knjige eseja, zapisa, studija, kritika i monografija koje su izlazile sljedećim redoslijedom: "Misirkovi prethodnici" (Prethodnicite na Misirkov, 1968.), "Traktati o sunceljubivima" (Traktati za sonceljubivite, 1974.), "Veda Slovena" (1979.), "Začarano poprište" (Mađepsan megdan, 1979.), "Dalje od zanosu, bliže bolu" (Podaleku od zanesot, poblisku do bolot, 1983.), "Riječju prema riječi" (So

zborot kon zborot, 1985.), "Pohod na Helikon" (Pohod kon Helikon, 1987.), "Neodložive znatiželje" (Neodložni ljubopitstva, 1987.), "Crte i šare" (Reški i šarki, 2001.), "Knjiga o Prličevu" (Knjiga za Prličev, 2002.) i "Dosezanje nedosegnutoga" (Dopiranje na nedoprenoto, 2003.).

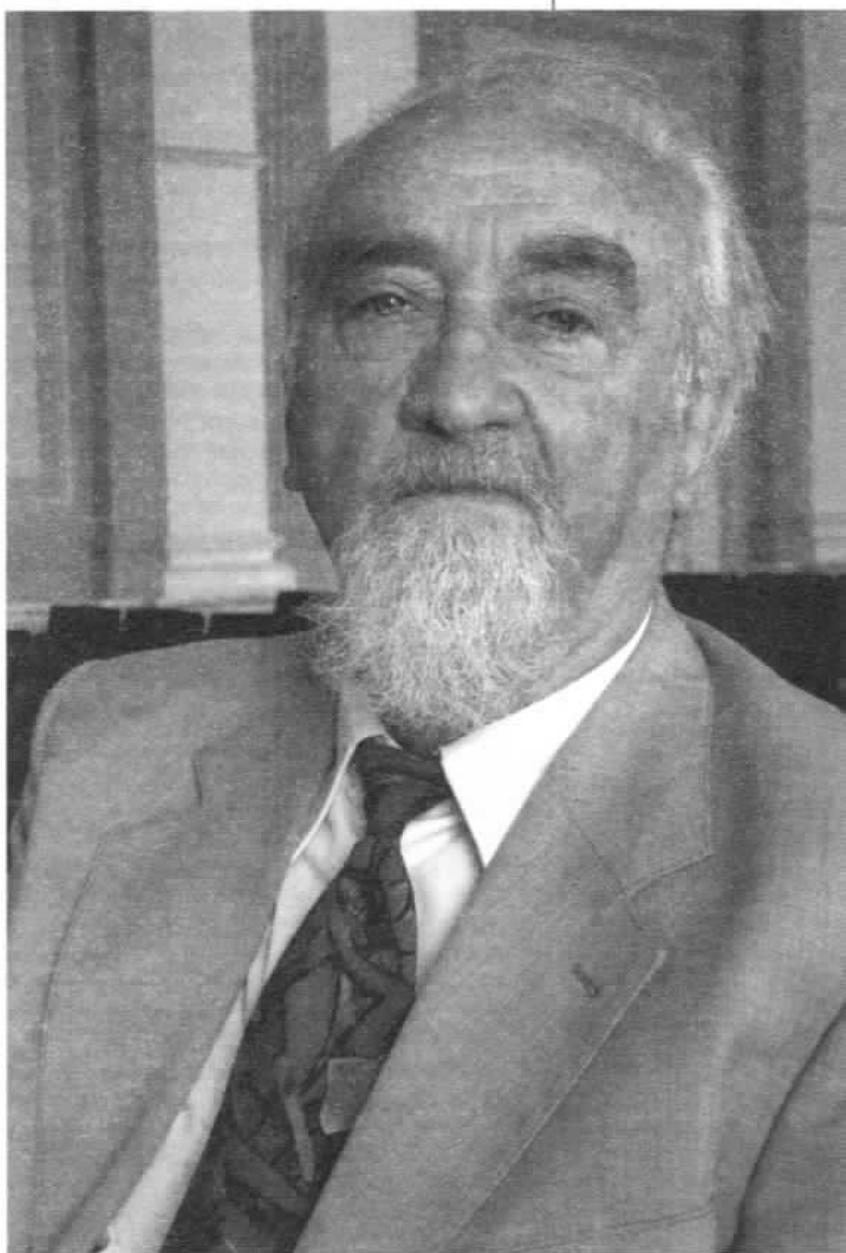
Ta se biblioteka odlikuje golemom erudicijom, metodološkom slobodom, nekonvencionalnim znanstvenim stilom (danas sve modernijim), teorijskom obaviještenošću, ekskluzivnim znanjem o brojnim književnim pojavama i djelima, događajima i ličnostima povezanim s literaturom, nacionalnom poviješću i kulturalnim činjenicama širokoga tematskoga kruga. Pisane su živim, napregnutim i autoreferencijalnim stilom te svjedoče o autorovoj emocionalnoj vezi s izabranim temama i njegovoj polemičkoj naravi koje na optimalan i objektivan način služe u definiranju postavljenih pitanja da bismo dobili obrazložene odgovore i izravne zaključke. Njegove knjige se pamte i iz njih se uči, podjednako o novim činjenicama i o sveobuhvatnoj kontekstualizaciji problema (književnih, povijesnih, društvenih, kulturalnih), ali i o potrebnom strpljenju pri prikupljanju građe i njezinoj interpretaciji koja premošćuje sve stranputice na putu objave znanstvenih i kritičkih spoznaja i vrednovanja na književnom području.

U adresaru Gana Todorovskog gotovo da nema značajnijega udjelnika iz XIX. stoljeća koji nije našao mjesto u njegovim brojnim tekstovima, a ni kazalo makedonskih književnika XX. stoljeća nije manjega reda veličine. Naprotiv!

Pridružimo li spomenutom brojne prijevode iz različitih književnosti (ruske, njemačke, engleske, američke, hrvatske, slovenske, češke i dr.) te antologije poezije: austrijske, slovenske, albanske i dvije hrvatske (Nova hrvatska poezija, 1973, Sovremena hrvatska poezija, 1981) primakli smo se tek u obrisima književnom opusu Gana Todorovskog koji je već za života postao svojim djelom i načinom života legendom makedonske kulture druge polovice XX. stoljeća i samoga početka trećega milenija.

Gane Todorovski naročito je zaslužan za promicanje hrvatske književnosti na makedonskom jeziku i u makedonskom kulturnom prostoru, jer je uz spomenute pjesničke antologije preveo i priredio brojna izdanja hrvatskih djela (npr. Ivana Mažuranića, Silvija Strahimira Kranjčevića, Antuna Gustava Matoša, Miroslava Krlježe i dr.), ali i održao vjerojatno više od tisuću i pol predavanja i seminara o piscima i djelima iz hrvatske književnosti na skopskom Filološkom fakultetu budući da je puna dva desetljeća bio sveučilišni profesor hrvatske

književnosti koju je u nastavku karijere zamijenio svojom najvećom strasti - makedonskom književnošću u koju je upisan zlatnim slovima.

U hrvatskim prijevodima objavljene su njegove pjesme u dvojezičnoj "Antologiji suvremene makedonske poezije" (Zagreb, 1979) Petra Kepeskog (autora prijevoda i popratnoga teksta o poeziji G. Todorovskog) i Branislava Glumca te knjiga "eseja o makedonskoj književnosti" "Začarano poprište" (Rijeka, 1990) u prijevodu potpisnika ovoga priloga.

Vjerujemo da ćemo u dogledno vrijeme moći svjedočiti o izdanju izabranih pjesama Gana Todorovskoga na hrvatskom jeziku koje priprema ugledni hrvatski pjesnik, esejist, kritičar, teoretičar književnosti i prevoditelj akademik Ante Stamač svomu dugogodišnjem prijatelju i kolegi.

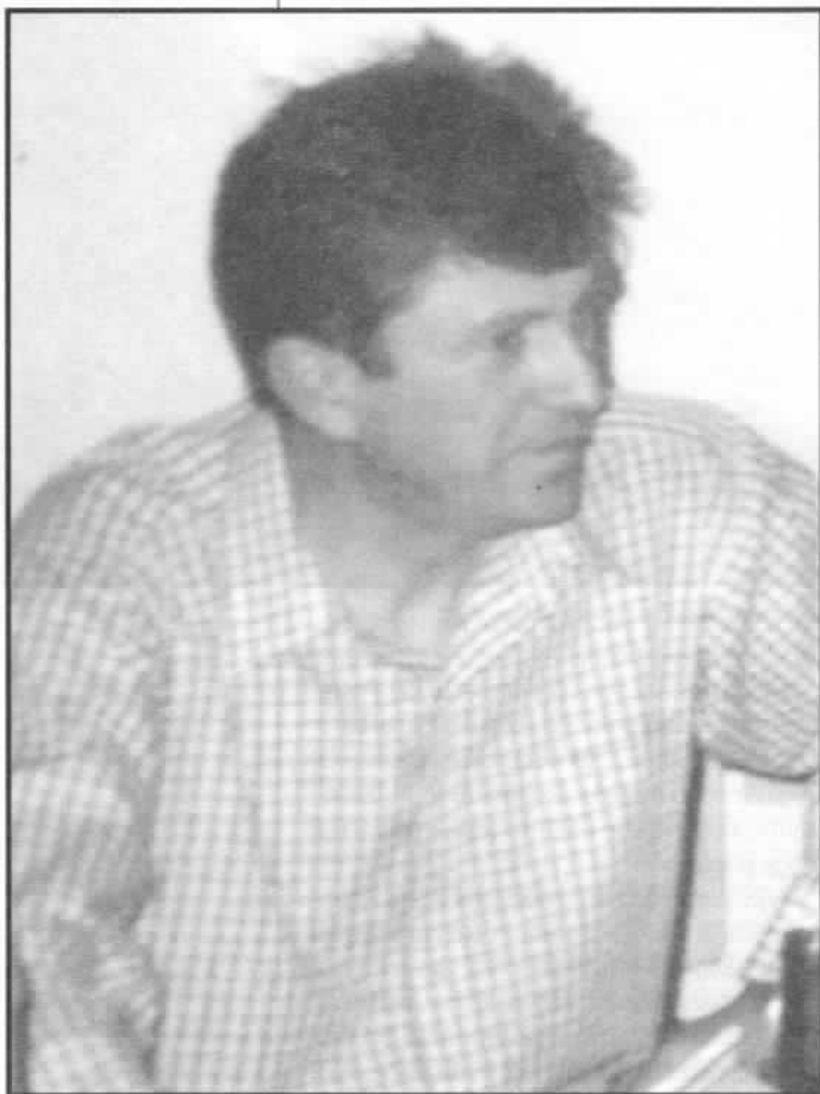
Разговор со Владо Крстевски

ПОБОГАТ СУМ ЗА НОВИ ПРИЈАТЕЛСТВА

*-Пред заминувањето од Загреб го
замоливме г. Крстевски за
разговор*

**-Минаа речиси 5 години откако сте во Загреб. Како
Вие лично го оценувате овој период од Вашата
дипломатска кариера?**

Крстевски: За мене лично, работниот ангажман во нашата Амбасада во Загреб има исклучително голема важност. Овде, од првиот ден ми се отвори прилика да воспоставам непосредни контакти со колегите од другите Амбасади, претставниците на државните органи и нашите иселенички организации. Во речиси секојдневните разговори, размени на мислења и добронамерни совети и препораки, низ тековната работа и разрешување на одредени проблеми, стекнав драгоцен искуства, кои верувам ќе ми бидат многу корисни во идните работни обврски во Министерството за надворешни работи и вкупно во дипломатската кариера.

Инаку, јас сум задоволен од работата на Амбасадата, иако конечната оценка за мојата работа треба да ја дадат претпоставените во Амбасадата и надлежните служби во МНР. Фактот дека билатералните политички односи помеѓу Македонија и Хрватска се исклучително добри и без отворени прашања, во многу ја олеснува работата на македонските дипломати во Загреб. Од тука мислам дека во изминатиот период, заедно со другите колеги немавме тешка задача да го задржиме континуитетот на развојот на добрите односи помеѓу нашите две пријателски држави. Дотолку повеќе што соработката во повеќето области е и правно регулирана со потпишувањето на 23 договори и 1 протокол.

Во изминатите 4 години забележлив е развојот на односите во сите области, а пред сè во политичките релации, при што е воспоставена особено блиска соработка и взаемна поддршка во интегративните процеси со ЕУ и НАТО. Ваквиот развој на односите, сигурно има значаен придонес кон остварувањето на заедничките стратешки цели - Македонија и Хрватска што поскоро да станат полноправни членки на ЕУ и НАТО. Од тука неслучајно, денес Хрватска е кандидат за ЕУ, Македонија ја поднесе својата кандидатура, а заедно сме и во Американско Јадранска повелба како најсигурни кандидати за наредното проширување на НАТО.

Во изминатиот период забележлив е и развојот на економската соработка, при што се бележи речиси 10 % зголемување на вкупната трговска размена, годишно. Мината година размената изнесуваше приближно 120 мил. УСД, со релативно добро избалансирана вредност. Минатата година бележиме и значајна хрватска инвестиција во Македонија во земјоделството (3,5 мил. еура), а нашата градежна оператива (Гранит) се вклучува во изградбата и реконструкцијата на патиштата во Хрватска (вредност од 50-тина мил. еура).

Соработката во културата целосно се реализира според годишните програми на ресорните министерства. Презентирани се бројни културни достигнувања на двете држави, преку манифестациите Денови на македонската култура во Хрватска, односно Деновите на хрватската култура во Македонија.

Големо внимание е посветено и на работата на македонските иселенички и културни друштва во Хрватска и сличните организации на Хрватите во Македонија, како и црковните општини. Воспоставена е непосредна соработка, се стимулира и поддржува нивната работа, со што во многу се збогатува и дава значаен придонес во вкупната културна и духовна соработка помеѓу нашите држави.

И покрај забележливите резултати и подготвеноста кај државните органи на двете држави за решавањето на актуелните имотно-правни и конзуларни проблеми на нашите физички и правни лица, ценом дека останува простор за понатамошен дополнителен ангажман на двете страни за побрзо и повеќасно разрешување на овие, некогаш егзистенцијални проблеми на засегнатите странки.

Во изминатиот период започнати се, но не и довршени проектите за потпишување на Справедливиот договор за научно-техничката соработка и соработката во областа на медиумите. Верувам дека колегите во најскоро време ќе успеат во тоа.

Кои, според Вас, во овој период беа најзначајните настани што се случија на релацијата Хрватска-Македонија и обратно?

Крстевски: Најзначајни настани во изминатите неколку години, кои дадоа несомнено голем импулс на односите помеѓу Хрватска и Македонија секако се потпишаните Спогодби за стабилизација и асоцијација со ЕУ и Американско - Јадранската повелба за соработка кон НАТО интеграциите. Токму овие 2 документа, кои засега само Македонија и Хрватска ги имаат потпишано (за НАТО и Албанија), неминовно ќе упатуваат на непосредна соработка, континуирана взаемна поддршка и размена на постигнатите искуства при тековните реформи и трансформациите на целото општество и работата на државните органи кон европските и меѓународните стандарди. Само на овој начин, мислам дека многу побрзо и полесно ќе го минеме овој период на транзиција и најмногу поради нашите граѓани би требало да ги постигнеме бараните стандарди на правна и безбедна држава, со висок степен на почитување на човековите и малцинските права, со силни економски потенцијали и вистинска социјална чувствителност и солидарност.

Преку интензивната билатералната соработка на сите нивоа, иницирани се и бројни настани во регионалната соработка, на кои двете држави им даваат исклучително значење. Однесувајќи се одговорно кон сопствените граѓани и меѓународната заедница, Македонија и Хрватска, во изминатите неколку години, покажаа дека претставуваат фактор на стабилност и пример за другите држави во регионот, како со сопствени сили и самонапрегање може да се постигнат резултати, кои утре ќе значат вклучување како рамноправни членки во големото европско семејство и НАТО.

Работевте со двајца амбасадори. Какви спомени ќе понесете за нив?

Крстевски: Иако со поранешниот амбасадор Сервет Авзиу работев подолго време во споредба со сегашниот амбасадор Махи Несими, моите впечатоци се неподелени. И за обајцата, од првиот момент, стекнав чувство дека се работи за личности, кои имаат пред сè крајно сериозен и професионален однос кон сопствената високо одговорна функција, а малку подоцна и за личности, кои во секојдневната работа негуваат колегијален и респектабилен однос, заснован на доверба и поддршка. Истовремено, многу брзо и со обајцата стекнавме и искрено пријателство, кое верувам ќе остане засекогаш. Сето ова не само на мене, туку и на сите вработени во Амбасадата ни даваше силен поттик за, верувам, успешно извршување на секојдневните работни задачи. Впрочем, за нив и нивниот професионализам и колегијалност може да се слушне и од нивните колеги, поранешните и сегашните амбасадори на другите земји во Загреб, претставниците на хрватските државни органи, нашите иселенички организации и странките на Амбасадата.

Бевте омилен кај сите Македонци што живеат и работат во Хрватска. Како Вие бевте задоволен од нив?

Крстевски: Моите најубави спомени и најискрени

пријателства од работата во Загреб, всушност произлегуваат од соработката со нашите иселенички организации и црковните општини. Се чини од првиот момент воспоставивме одлични релации на меѓусебно разбирање, целосна доверба и взаемна поддршка. Воодушевен сум и импресиониран од ентузијазмот, активноста, залагањето и пожртвуваноста на секој поединец во друштвата и црковните општини, чија секојдневна работа дава значаен придонес во сочувувањето на нашето национално битие и нашата духовност, во негувањето и презентирањето на нашата култура, уметност, јазик, историско минато, народни обичаи, како и во промоцијата на нашите современи културни, уметнички и научни достигнувања. И конечно, националните малцинства, овде, македонското, и албанското по потекло од Македонија и хрватското во Македонија претставуваат нераскинлива врска помеѓу нашите две пријателски држави и се цврста гаранција дека меѓусебните односи можат само и понатаму да се развиваат, прошируваат и продлабочуваат. Во оваа прилика би сакал уште еднаш да се заблагодарам на сите наши иселеници, чија срдечност и спремност за соработка во многу придонесе за, верувам, мојата успешна работа во Загреб. Истовремено, заминувам среќен, побогат за бројни пријатели, на кои со задоволство ќе се навраќам во моите спомени.

По што најмногу ќе го паметите Загреб и Хрватска?

Крстевски: Загреб ќе го паметам, пред сè заради непосредноста, срдечноста и пријателското расположение на неговите граѓани кон Македонија и Македонците. И кај обичните граѓани забележлива е комуникативноста и подготвеноста во секое време да се поразговара, дружи, помогне. Импонира и високото ниво на култура во однесувањето и грижата за сопственото културно и историско наследство. Загреб ќе го паметам и по столетната градска архитектура, бројните музеи, Катедралата, парковите Зрињевац и Максимир, Сљење, езерото Јарун, т.н. Загребска шпица во сабота итн.

Имав прилика да ги посетам речиси сите делови на Хрватска. Можам безрезервно да потврдам дека насловот на нивната химна "Убава наша" е крајно веродостоен. Импресиите се неподелени, величествени и незаборавни, од прекрасното море и островите, Плитвичките езера, слаповите на Крка и другите реки, Истра, Далмација, Загорје, до планинските предели на Велебит, Лика, Горски Котар и рамнинскиот дел во Славонија.

Која ќе биде Вашата следна функција во Македонската дипломатија ?

Крстевски: Се враќам во МНР. Сè уште не сум добил распоред на новото работно место, но, би сакал да продолжам да работам во Сектор за пошироко соседство, кој ја опфаќа и Хрватска или пак во Секторот за иселеништво.

Може ли да ни кажете кој доаѓа на Вашето место во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска?

Крстевски: Не, но, всушност новодојдента советничка во Амбасадата, Вера Наумовска, ги презема целосно сите мои задолженија. Дали ќе дојде уште еден дипломат во Амбасадата, не знам. Тоа е веќе стручна проценка на надлежните служби во МНР.

КРЛЕЖА

и Македонија

На покана на Хрватско - Американското Друштво во Загреб, Огнен Бојаџиски зборуваше на тема "Крлежа и Македонија" како своевиден вовед од хронолошко проблемската студија под тоа име врз која работи подолго време, а која како што се очекува ќе излезе и како книга на хрватски и македонски јазик во текот на 2004/2005 во издание на загребски "Прометей" и скопска "Култура".

Нашата редакција го замоли авторот за кус осврт врз оваа студија

Во текот на мојот новинарски и публицистички ангажман, особено од 1969 г. по доаѓањето во Загреб, творештвото и личноста на Мирослав Крлежа непосредно и индиректно беа и дел од мојот интерес и труд. Благодарейќи на упатствата на покојниот проф. Петар Кепески, а посебно на мојот охриѓанец и колега Ристо Кузмановски, и личното ангажирање како новинар кој ја следеше и известуваше за работата на Лексикографскиот Завод во Загреб, чиј што оснивач и директор беше Мирослав Крлежа, имав и прилика да го запознам и остварам неколку средби и разговори. Неговото творештво, а и тие разговори придонесоа мојот интерес да се обликува поквалитетно и содржински насочено кон неговите допири, размислувања и творечки ангажман на релацијата Крлежа и Македонија. Така и се роди мојот фељтон "Крлежа и Македонија" што најпрвин го објави македонскиот литературно-книжевен магазин-месечник "Културен живот", 1979 г. а потоа и весникот на младите на Македонија "Млад Борец". Низ страниците на весникот "Нова Македонија" во периодот од 1970 до 1979г. објавив бројни информации и коментари врз работата на Лексикографскиот Завод и улогата на Мирослав Крлежа.

Со текот на времето, а особено во последните пет-шест години, навраќав врз оваа проблематика и успеав да ја обработам на подетален начин, а од како се среди и отвори архивот и оставштината на Мирослав Крлежа во Националната и универзитетска библиотека на Хрватска, благодарение на помошта на Министерството за култура на РХ и др. Велимир Висковик, уредник на познатата енциклопедиско лексикографска едиција

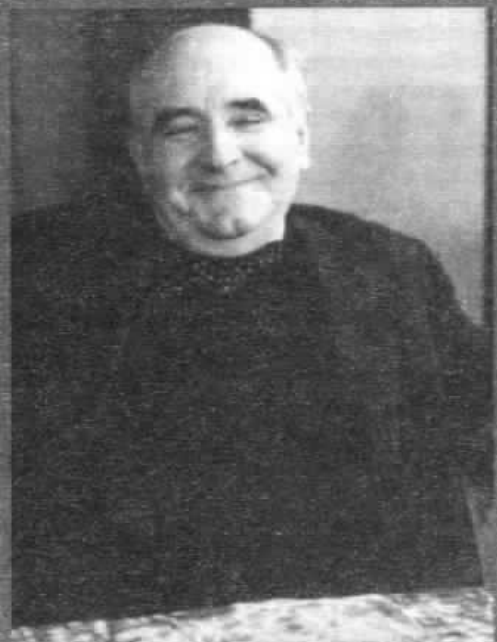

"Крлежијана", успеав да обработам и над 500 архивски единици кои непосредно ја транпираат оваа тема. Тука посебно ги истакнувам неговите Писма до Бела Крлежа, неговата сопруга од Скопје (јануари -1937), потоа необјавените белешки за Скопје-1937 и се разбира неговите контакти со низ македонски културни и јавни дејци во периодот од 1952 до смртта 1981 година. При тоа наидов и на дел од необјавениот патепис "Vagje de la Pelagonia" од 1960 како и други интересни забелешки кои го објаснуваат неговиот сентиментален и длабоко приврзан однос кон Македонија од разни аспекти. Темелното прашање во мојата студија е дали и кога младиот Крлежа се раѓа како творец и писател, во родниот Загреб или по скопската калварија 1913 каде што престојувал како доброволец во српската војска и бил обвинет дека е австриски шпион, бил осуден и депортиран до Белград, а потоа како персона нон грата префрлен во Земун на територијата на тогашна австро-унгарија. И самиот тој за овој неочекуван и драматичен настан, во пресрет на Брегалничката битка од 1913 само

O KRLEŽINOJ VEZI S MAKEDONIJOM

Zagreb: Na tribini "Krlježa i Makedonija", koja je prošlog tjedna održana u knjižnici Hrvatsko-američkog društva, a predavanje je vodio Ognjen Bojadžiski, najavljen je izlazak istoimene knjige, koja će sljedeće godine biti objavljena u Hrvatskoj i Makedoniji. U knjizi će prvi put biti objavljeni nepoznati Krlježini radovi, među kojima i osam pišćevih pisama Beli, dva putopisna teksta iz Makedonije i nastavak jednog teksta iz 1960. godine. Svi ti neobjavljeni tekstovi pronađeni su između 6000 arhivskih jedinica Krlježine ostavštine, a Bojadžiski je prvi koji je istraživao Krlježin odnos prema Makedoniji. (M.B.)

Večernji list 12.06.2004

пет-шест години подоцна ќе забележи: -"Во Скопје 1913 во јуни месец, за сето тоа имав необично јасни слики, уверен дека сето тоа може да се искаже со стихови, два и половина метри долги. Во оној миг на лом на сите овоземски вредности, детски и други илузии, самообмани и мегаломани, мене ми се објасни дека единствената права и за тој позив достојна мисија на уметникот (во таквиот хаос во кој ние живееме), не може да биде друго, туку да проповеда љубов кон човекот како таков, без разлика на меридијаните, паралелите, бојата на кожата, државите, нациите или континентите. Не значи за некој расен или народски човек во исклучителен смисол, туку за сè она бедно и најбедно човечко во нас, воопшто. Тоа мене ми се стори како "придонес" кон една нова цивилизација што сеуште ја нема, кон другите цивилизации што умираат, и јас бев уверен, дека е тоа она "Ново" или дека тоа би требало да биде тоа "Ново", кај нас, во нашите кобни задоцнувања, што би требало да не возникне кон спиралите на духот и занесот во повисоки степени ("Давни дани" стр.148-Зора /Згб. 1956г.).

Во текот на своето седумдесетинско творештво Крлежа често, скоро може да се каже, неброени пати ќе се навраќа врз овие размисли, врз судбината на Македонија, врз голготата на таа земја и народ, врз нејзината културна историја (особено фреските и иконите), помагајќи особено по 1950 г. да се втемели скопскиот Универзитет, да се обнови духовно-националната култура и јазик, да се втемели Македонската Академија на науките и уметностите, да се организира и презентира што поквалитетно и научно македонската историја, култура, творештво и самобитност како во рамките на тогашна Југославија, така и во светот.

Меѓу многубројните личности со кои Крлежа контактирал и кои оставиле траги во тие контакти, а кои денес се дел од македонско-хрватските и хрватско-македонските културни и книжевни врски и односи се Коле Чашуле, Блаже Конески, Лазар Личеноски, Димче Коцо, Харалампије Поленаковиќ, Ксенија Гавриш, Лазар Колишевски, Гане Тодоровски, Анте Поповски, Крсте Црвенковски и бројни други.

Студијата е поделена во пет поглавја, хронолошко-проблемски:

I. *Lupusjata Balcanica*-од доброволец 1913 до гостувањето во скопскиот театар 1937 г.

II. Стварноста и визиите: охридската прошетка 1960г.-одзвучите на една младост и македонските варијации во романот "Заставе" (Бајраци).

III. *Eppur si muove*- Македонија во Енциклопедијата-придонесот на Крлежа

IV. Поезијата овеанчана со "Струшкиот венец"-опусот на Крлежа на македонски јазик

V. Мирослав Крлежа - мост во хрватско-македонските врски и односи

Трите патувања на Мирослав Крлежа (1913г. потоа 1937г. и последното 1960г.) представуваат во неговиот опус цела епоха и се разбира незаобиколив творечки придонес што заслужува да се разгледа, објасни и приближи до читачката публика како во Хрватска така и во Македонија, а зошто не и пошироко! Творците се како пчели, не само што го собираат поленовиот прав, туку и го разнесуваат како супстанца за нов мед што ги облагородува душите на луѓето не само со убавиот збор туку и пред сè со својата книжевно-културолошка мисија која е универзална и секогаш свртена кон човекот.

Новосѝи оѣ црковниѝе оѝѝѝини

ГОДИШНО СОБРАНИЕ НА МПЦО "Св. ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА"

Овогодишното Собрание на МПЦО "Св. Злата Мегленска" се одржа на 6 јуни 2004 година во црквата "Св.Рок", со благослов и архиерејска дозвола од Неговото Високопреосвештенство митрополит на Европската епархија г. Горазд.

Со доволен број на присутни членови на црквоната општина одлуките можеа да се донесат полноправно.

Бидејќи претседателот на МПЦО Трајан Стефановски претходно даде нетповиклива оставка на својата должност, извештај за минатогодишната работа на црквониот Управен одбор поднесе парохијскиот свештеник, отец Кирко Велински.

Успешноста на Управниот одбор во работата со верниците е видлива, а посебно е нагласена соработката со сите верски заедници кои делуваат во Загреб, а посебно со Каптол. Нагласено е дека верниците треба да се анимираат за поголема посета на свечените и неделните литургии. Тоа претставува незадоволство во работата, но постои надеж дека ќе се надмине.

Со доаѓањето на отецот Кирко Велински црквоната Управа оствари завидни резултати. За шестмесечниот период одржани се 35 литургии, 10 вечерни и 2 утрински богослужби, 4 крштевки и 4 погребни. Сега се очекува и прво венчавање.

Финансиски извештај поднесе секретарот Томислав Грујоски. Претседателот Трајан Стефановски со дадената оставка во целост не ги оправда финансијските средства на црквоната општина. Разрешен е од функцијата и не ја остави проектната документација за град-

бата на "Духовниот и културен центар на Македонците" во Република Хрватска.

На Собранието е презентирана целата финансијска состојба и дури во детали се прикажани приходите и расходите.

Владата на Република Хрватска додели материјални средства за парохијскиот свештеник на Македонската Православна Црква во Хрватска како и за другите верски заедници.

Во понатамошната работа разрешени се членовите на Управниот одбор и е избран нов од 19 членови.

Новоизбраниот Управен одбор на 16 јуни 2004 година одржа прв состанок на кој се избрани: ЛАЗАР ТОШАНОВ за претседател на Управниот одбор, потпретседатели се Стојанка Тешак и Димче Талески, секретар Томислав Грујоски и благајник Иван Лепитков.

М. Паризоски

МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
ЕПАРХИЈА ПОЛОШКО-КУМАНОВСКА
НАСТОЈАТЕЛСТВО ПРИ МАНАСТИРОТ "СВЕТИ ПРОХОР ПЧИНСКИ"
с. Сѝрезовѝе
КУМАНОВСКО АРХИЕРЕЈСКО НАМЕСНИШТВО

БРАТСКИ ХРИСТИЈАНСКИ АПЕЛ

Благочестиви христијани, драги пријатели и почитувани стопанственици!

За Вас кои сте се определиле да живеете во Република Хрватска со неизмерна радост ве известуваме дека со Божја помош во сехристијанската света 2000-година, на 22 октомври се изврши осветување и полагање камен - темелник за градба на манастирот кој ќе биде посветен во чест на големиот наш молитвеник светиот Отец Прохор Пчински.

Манастирот се гради на прекрасниот просторен комплекс над новоизградената населба во с. Стрезовце - Кумановско. Не случајно овој манастирски комплекс со својата извонредна местоположба, со своите возвишени ридчиња над кои веќе блешти со сиот свој сјај новоизградениот двомилиениумски импозантен чесен Крст, кој го носи победоносното име "Македонски вознес" и со подарените рамничарски ниви од Неговото

Високопреосвештенство Митрополитот европски г. Горазд.

Името и делото на светиот Отец Прохор Пчински, чиј земен живот се совпаѓа во средновековието на нашиот опстој на балканските простори имаат огромно значење за нашиот христијански народ.

Тој е светецот кој што безнадежните целосно ги лекувал од разни душевни и телесни болести со чудотворната Божја молитвена моќ.

Во древниот манастир "Свети Прохор Пчински" по Божјо привидение на 2 август 1944 Лето Господово - на големиот наш светол ден Илинден е одржано заседание на АСНОМ и е обновена македонската држава.

Нашето големо сенародно духовно и национално македонско светилиште, по горното течение на реката Пчиња сѝ уште е откинато од нашиот сеопшт државен и црковен македонски организам поради што сме спречени, и на најголемите светодени, заедно со

светецот молитвено да бдееме во пазувите на ова наше светилиште. Дај Боже, час поскоро на просторот од родна и мила Македонија да засветли уште еден Божји храм кој ќе го носи победоносното име на Свети Прохор Пчински.

Примете ја нашата братска порака, помолете се на Господа Бога да започнатото дело го круниса со успех со Вашите дарови за да биде заедничко свето дело. Бог да ве благослови за Вашата парична помош и илјадакратно да Ви се возврати.

Вашите парични средства приложете ги на девизна жиро сметка:

40900-620-16

7271000-29421-31

Комерцијална банка Куманово, со дознака, за манастирот "Свети Отец Прохор Пчински" с. Стезовце, ЕДБ 4017995102085.

Митрополит Европски
Надлежен Епархијски архијереј
Митрополит г. Горазд с.р.
на Полошко-Кумановската епархија
Митрополит Кирил с.р.

ТРАДИЦИОНАЛНА МАКЕДОНСКА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР

По повод прославата на Денот на Светите браќа Кирил и Методиј на 22 мај 2004 година се одржа традиционалната Македонска христијанска вечер во црквата "Св. Марко Крижевчанин" во организација на МПЦО "Св. Злата Мегленска" од Загреб.

Почесни гости на приредбата беа Марија Знидарчиќ, претседателка на здружението "Кршчански мировни круг" и проф. д-р Звонимир Куречик.

Програмата ја водеше Анастасија Цако - Арџина, а во неа настапи пејачката секција "Распеана Македонија" на МКД "Крсте Мисирков", што ја исполни духовната песна за браќата Кирил и Методиј од Таки Хрисик, а потоа и китка на македонски и хрватски песни, под водство на Јасмина Јеловчан.

Текстови од црковен карактер за браќата Кирил и Методиј на присутните им претставија триото Анастасија Цако - Арџина, попадијата Деспина Велинска и Ива Гивовска (на фотографијата).

За починатиот Томислав Зојчески и неговиот голем придонес како поранешен претседател на УО на МПЦО "Св. Злата Мегленска", говореше Иван Андонов.

Отецот Кирко Велински ги поздрави присутните гости и ја назначи важноста на браќата Кирил и Методиј како славјански просветители.

За животот и делото на браќата Кирил и Методиј зборувааше проф. д-р Звонимир Куречик:

"Солунските браќа Кирил и Методиј се деца по татко Грк и мајка Славјанка. Образовани го совладаа стариот славјански јазик и проповедуваа на јазикот на населението. Студираа во Цариград. Од 863 година својата просветителска дејност ја продолжија во Моравска. Во 869 година папата го именува Методиј за надбискуп во Сирмиум и тој станува службен заштитник на Загребската, Гаковската и Пожешко-Крижевачката бискупија.

Проповедуваа на разбирлив јазик и богослужеа на старословенски јазик. Кирил и Методиј напевите ги прилагодуваа во духот на нашите претци. Напаѓани од Германите отидоа во Рим и пред папата се оправдани. Добија одобрение за својата служба.

Свети Кирил умира на 14 февруари 869 година, а покопан е во Рим во базиликата на папата Св. Клементе.

Методиј е надбискуп во Панонија. Затворен, а потоа ослободен, патува во Рим и на 6 април 885 година умира. Покопан е во Големата црква, катедрала, но за гробот не се знае.

Нивното учење го продолжија нивните ученици во Македонија, Бугарија и на хрватското крајбрежје. На подрачјето на Византија продолжија со богослужба на старословенски јазик.

Кирил и Методиј, просветители на славјанските народи го преведоа Светото писмо и Литургиските книги на старословенски јазик, разбирлив за народот. Се бореа против тројазичната хереза: грчки, хебрејски и латински.

Проповедуваа педагошки начела за славјанските народи бидат горди на својот јазик", рече во своето излагање проф. д-р Куречик.

На 14 февруари 1981 година во чест на светите браќа Кирил и Методиј папата во базиликата на "Св. Клименте" измоли молитва за нивните души.

На 23 мај 2004 година во црквата "Св. Рок", отецот Кирко Велински одржа свечена Литургија за Св. Кирил и Методиј.

Управниот одбор и верниците на отецот Кирко Велински му го честитаа именденот со скроман подарок.

Од нашише њоеши

МОЛК

Молк, рече сунѓерот
жолт, стежнат
мек и натопен.

Стана молк.
Без зборови,
се гледаме.

Сунѓерот тажен
се растажил
се обесил.

Жолтее, тлее.
Лошото му се пише.
Животот си го брише.

Ништо не прашува.
Ние прашуваме,
молкум без зборови.

Ратко Димовски

МАКЕДОНИЈО ВО СРЦЕ ТЕ НОСАМ

Каде и да идам
Македонијо,
знај, со тебе ќе бидам
Македонијо, во срце
во срце те носам
од Бога за тебе
слобода - мир просам
знај во срце те носам.
Си била и ќе бидеш
во сончев балкански југ
за тебе нема простор друг.
Македонијо, само,
само една те има
и име нема никој
веќе да ти зима.
Пиреј, Егеј, Вардар,
три брата биле
во сончев југ
се скриле
само една сега има
Вардарска Македонија
нема веќе никој,
никој да ја зима.
Македонијо во срце
и душа те носам
од Бога за тебе
мир - слобода просам
каде и да идам
со тебе знај ќе бидам.

Стојна (Соња) Русева

СО ВРЕМЕ

На животот мачен,
уште со време
тури му плева.
Работам, сидам,
мрзнам на студот,
снагата пука.

Вреќи со цемент
бетонско железо,
со цели тони.

Дење и ноќе,
носам со години,
тој пари крева.

Уште со време
на животот страден,
тури му плева!

Си купив кондури,
киријата ја платив,
тој кука крева.

Мене кошулава,
на грбот спотната
се кине и пука.

Тој со колата,
само ме праша:
"Што стоиш тука?"

На оваа работа,
тешка и мачна,
тури и плева!

Ептен тенок плик
плата зедов,
тој, ништо не зеде...

Штом ќе му затреба
со својата картичка,
дуќаните ги крева.

Ратко Димовски

МЕЃУ РЕДОВИТЕ

Скенирав и згрешив.
Не ја добив сликата,
добив бројки след.

Ново време - електроника
Отежнавме во статистика
троми да го следиме.

Пуста стара генерација,
копнежу по минатото,
од кредитата и табличката.

Од чингените лончиња
и жолтото сирење
до што стасавме?

Те слушам кај зборуваш,
го чувствувам јазикот твој
саштисан од пораката.

Тргни низ Интернетот,
некој ќе те разбере,
дистанците не делат...

Нагласени паузите
меѓу зборовите
без мелодичност.

Остава секавање
на лезетот од мрзата
навлезена во просторот.

Ратко Димовски

СЕСТРА

Најмила моја,
ти си ми сестра,
ти си ми друга мајка.
Моите маки, мојата радост,
ги знаеш само ти.
Ти благодарам за твоите совети.
Ти благодарам за твоето разбирање.
Благодарна сум што постоиш
Многу пати те викам
да ти кажам добра вест.
Многу пати да ги чуеш
моите проблеми.
Секогаш ме слушаш внимателно.
Секогаш упатуваш на прав пат.
Благодарноста моја е безгранична,
Сакана моја, мила сестро, Стојне.

Мирјана Мајкиќ

ОГИН ГО ГОРИ БРЕЗОВО

О - гин го го - ри Бре - зо - во, Ма - ке - до - ни - јо, о - гин јо, Ор - дан со че - та на - вле гол, Ма - ке - до - ни - јо, Ор - дан со че та нав - ле - гол.

Огин го гори Брезово, Македонијо, х2
Ордан со чета навлегол, Македонијо. х2

И на четата говори, Македонијо, х2
станите браќа не спијте, Македонијо,
станите браќа не спијте.

Станите браќа не спијте, Македонијо, х2
фрлајте бомби куршуми, Македонијо,
фрлајте бомби куршуми.

Оеднаш Ордан подвикна, Македонијо, х2
Брезово го зазедовме, Македонијо,
Брезово го зазедовме.

Intervju: D-r Nikola Grozdanovski, sekretar
Zajednice Makedonaca u Hrvatskoj

GDJE SU NESTALI MAKEDONCI?

Uredništvo lista "Identitet" u nekoliko narednih brojeva
prestaviti će organizacije i aktivnosti nacionalnih manjina u
Hrvatskoj. Najprije smo posetili Zajednicu Makedonaca, kojom

*"U Zagrebu, Rijeci, Puli, Zadru,
Splitu i Osijeku djeluju makedonska
kulturna društva s muzičkim i
folklornim sekcijama, a u Zagrebu,
Puli i Splitu imamo crkvene
pravoslavne općine", kaže d-r Nikola
Grozdanovski, sekretar Zajednice
Makedonaca u Republici Hrvatskoj*

Manjine

Intervju: DR. NIKOLA GROZDANOVSKI, sekretar Zajednice Makedonaca u Hrvatskoj

Gdje su nestali Makedonci?

"U Zagrebu, Rijeci, Puli, Zadru, Splitu i Osijeku djeluju makedonska kulturna društva s muzičkim i folklornim sekcijama, a u Zagrebu, Puli i Splitu imamo crkvene pravoslavne općine", kaže dr. Nikola Grozdanovski, sekretar Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj.

Intervju: DRAGAN PETROVIĆ

Uredništvo lista "Identitet" u nekoliko narednih brojeva predstaviti će organizacije i aktivnosti nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Najprije smo posetili Zajednicu Makedonaca kojom upravlja Upravni odbor od sedam članova. Predsjednik Upravnog odbora je Ilija Hristodulov, iz Rijeke, a članovi su Blagoje Jovanovski, iz Osijeka, i Atanas Odžaklijski, iz Zagreba, dr. Nikola Grozdanovski, iz Za-

greba, Slavica Sagadin, iz Pule, Tanja Jovanovska, iz Zadra, i Vladimir Apostolski iz Splita. Vođenje svih administrativnih i drugih poslova Zajednice Makedonaca povjereno je Anki Rabuzin. Zajednicu Makedonaca u Hrvatskoj "Identitetu" je predstavio dr. Nikola Grozdanovski, član Upravnog odbora i sekretar zajednice.

Kada je i s kojim ciljem osnovana Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj?

Zajednica Makedonaca osnovana je u prosincu 1991. godine sa zadatkom da kao nevladina, neprofitna i nepolitička organi-

zacija radi na zaštiti identiteta, jezika, kulture, baštine i svih prirodnih bogatstava Republike Makedonije, kao i na obilježavanju važnih datuma iz povjesti i običaja našega naroda. U Zagrebu, Rijeci, Puli, Zadru, Splitu i Osijeku djeluju makedonska kulturna društva s muzičkim, folklornim, pjevačkim, recitatorskim i sekcijama vezilja.

Članovi muzičkih i folklornih sekcija sa pjevačkim grupama ili solistima svake godine nastupaju na prigodnim svečanostima posvećenim značajnim datumima iz makedonske povjesti ili određenim ličnostima.

upravlja Upravni odbor od sedam članova. Predsjednik Upravnog odbora je Ilija Hristodulov, iz Rijeke, a članovi su Blagoje Jovanovski iz Osijeka, Atanas Odžaklijski i d-r Nikola Grozdanovski iz Zagreba, Slavica Sagadin iz Pule, Tanja Jovanovska iz Zadra i Vladimir Apostolski iz Splita. Vođenje svih administrativnih i drugih poslova Zajednice Makedonaca u Hrvatskoj povjerena je Anki Rabuzin. Zajednicu Makedonaca u Hrvatskoj "Identitetu" je predstavio d-r Nikola Grozdanovski, član Upravnog odbora i sekretar zajednice.

Kad je i s kojim ciljem osnovana Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj?

Zajednica Makedonaca osnovana je u prosincu 1991. godine sa zadatkom da kao nevladina, neprofitna i nepolitička organizacija radi na zaštiti identiteta, jezika, kulture, baštine i svih prirodnih bogatstava Republike Makedonije, kao i na obilježavanju važnih datuma iz povjesti i običaja našega naroda. U Zagrebu, Rijeci, Puli, Zadru, Splitu i Osijeku djeluju makedonska kulturna društva s muzičkim, folklornim, pjevačkim, recitatorskim i sekcijama vezilja.

Članovi muzičkih i folklornih sekcija sa pjevačkim grupama ili solistima svake godine nastupaju na prigodnim svečanostima posvećenim značajnim datumima iz makedonske povjesti ili određenim ličnostima. To se odnosi na makedonski državni praznik Ilinden, danima posvećenim Koci Racinu ili Brači Miladinov. Sva makedonska kulturna društva jedanput godišnje sudjeluju na danima makedonske kulture, a posebno na odabrane muzičke i folklorne skupine svake godine učestvuju na Smotri amaterskog stvaralaštva nacionalnih manjina koja se održava u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske u zagrebačkoj koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski".

Gdje makedonski građani u Hrvatskoj upražnjavaju vjerske obrede?

U Zagrebu, Puli i Splitu djeluju tri makedonske crkvene pravoslavne općine. U Zagrebu na Rokovom perivju imamo i svoju crkvu sa svećenikom. Od Republike Hrvatske Zajednica Makedonaca dobila je na lokaciji Savice građevinsko zemljište veličine 3 tisuće četvornih metara na kome planiramo izgradnju Duhovno kulturnog centra u kome će se nalaziti crkva, makedonski nacionalni restoran, stanovi za ambasadora i svećenika, prostorija za smještaj makedonske ambasade, prostorija za službe naše zajednice, galerija i drugo. Za gradnju ovog objekata dobili smo potrebne dozvole, a finansijski će nam pomoći Republika Makedonija. Sličnu pomoć očekujemo i od Republike Hrvatske.

Imate li školu na makedonskom jeziku u kojoj se izvodi dopunska nastava?

U periodu od 1993 do 1994 godine u prostorijama naše zajednice, u Masarikovoj 16/1 u Zagrebu, održavala se dopunska nastava za učenike iz makedonskog jezika, povjesti i zemljopisa. Međutim, zbog smanjenog broja učenika i nekih drugih okolnosti iz tog vremena, ovaj vid obrazovanja makedonske djece je prekinut, ali već ove godine među makedonskom djecom povećano je zanimanje za dopunskim obrazovanjem, pa ćemo tokom ovog ljeta organizirati kamp na otoku Pagu ili u Puli gdje ćemo okupiti djecu i održati tečajeve dopunske nastave.

Koliko je Makedonaca u Republici Hrvatskoj živjelo 1991 godine, a koliko 2001 godine?

Prema popisu stanovništva iz 1991 godine u Hrvatskoj je bilo oko 10 tisuća Makedonaca, a po popisu iz 2001 godine u Hrvatskoj je bilo oko 5 tisuća osoba, što ukazuje da se broj Makedonaca u Hrvatskoj prepolovio. Razloga ovako velikog osipanja naših građana u Hrvatskoj ima više, a najveći odliv zabilježen je među časnicima i dočasniciima bivše JNA sa obiteljiima koje su napustile područje Hrvatske.

Ima li makedonska nacionalna manjina svog predstavnika u Saboru Republike Hrvatske?

S obzirom na broj Makedonaca u Hrvatskoj, u Saboru nemamo svog predstavnika, ali sa crnogorskom, albanskom i bošnjačkom nacionalnom manjinom imamo zajedničkog zastupnika u saboru. To je Šemso Tanković iz redova bošnjačke nacionalne manjine. Želim da istaknem da Zajednica Makedonaca svog predstavnika ima u Saboru ya nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Uz aktivnost makedonskih kulturnih društva imate zapazenu aktivnost u izdavačkoj djelatnosti?

Tu ste u pravu. Mi smo u prosincu mjesecu 2003 godine u Novinarskom domu u Zagrebu, uz prisustvo većeg broja građana te gostiju iz Republike Makedonije, objeležili desetu godišnjicu izdavanja lista "Makedonski glas", čiji je prvi urednik bio Ognjen Bojadžiski, dopisnik "Nove Makedonije" iz Zagreba, koji je danas zaposlenik u MUP-u. Brojne građane i uzvanike pored predstavnika iz makedonije pozdravio je i Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske. List "Makedonski glas" izlazi kvartalno, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

To se odnosi na makedonska državna praznika: linden, danima posvećenim Koci Racinu ili Braći Miladinov. Sva makedonska kulturna društva godišnje godišnje sudjeluju na iznimno makedonske kulture, a posebno odabere muzičke i folklorne skupine. Svake godine odsele su na Smotri amaterskog stvaralaštva nacionalnih manjina koja se održava u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani "Vatroslava Lisinskog".

Gdje makedonski građani u Hrvatskoj upražnjavaju vjerske obrede?

U Zagrebu, Puli i Splitu djeluju tri makedonske crkvene pravoslavne općine. U Zagrebu na Rokovom perivju imamo i svoju crkvu sa svećenikom. Od Republike Hrvatske Zajednica Makedonaca dobila je na lokaciji Savice građevinsko zemljište veličine 3 tisuće četvornih metara na kome planiramo izgradnju Duhovnog kulturnog centra u kome će se nalaziti crkva, makedonski nacionalni restoran, stanovi za ambasadora i svećenika, prostorija za smještaj makedonske ambasade, prostorija za službe naše zajednice, galerija i drugo. Za gradnju ovog objekta dobili smo potrebne dozvole, a finansijski će nam pomoći Republika Makedonija. Sličnu pomoć očekujemo i od Republike Hrvatske.

Imate li školu na makedonskom jeziku u kojoj se izvodi dopunska nastava?

U periodu od 1993 do 1994 godine u prostorijama naše zajednice, u Masarikovoj 16/1 u Zagrebu, održavala se dopunska nastava za učenike iz makedonskog jezika, povjesti i zemljopisa. Međutim, zbog smanjenog broja učenika i nekih drugih okolnosti iz tog vremena, ovaj vid obrazovanja makedonske djece je prekinut, ali već ove godine među makedonskom djecom povećano je zanimanje za dopunskim obrazovanjem, pa ćemo tokom ovog ljeta organizirati kamp na otoku Pagu ili u Puli gdje ćemo okupiti djecu i održati tečajeve dopunske nastave.

Prema popisu stanovništva iz 1991 godine u Hrvatskoj je bilo oko 10 tisuća Makedonaca, a po popisu iz 2001 godine u Hrvatskoj je bilo oko 5 tisuća osoba, što ukazuje da se broj Makedonaca u Hrvatskoj prepolovio. Razloga ovako velikog osipanja naših građana u Hrvatskoj ima više, a najveći odliv zabilježen je među časnicima i dočasniciima bivše JNA sa obiteljiima koje su napustile područje Hrvatske.

Ima li makedonska nacionalna manjina svog predstavnika u Saboru Republike Hrvatske?

S obzirom na broj Makedonaca u Hrvatskoj, u Saboru nemamo svog predstavnika, ali sa crnogorskom, albanskom i bošnjačkom nacionalnom manjinom imamo zajedničkog zastupnika u saboru. To je Šemso Tanković iz redova bošnjačke nacionalne manjine. Želim da istaknem da Zajednica Makedonaca svog predstavnika ima u Saboru za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske. List "Makedonski glas" izlazi kvartalno, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

Uz aktivnost makedonskih kulturnih društva imate zapazenu aktivnost u izdavačkoj djelatnosti?

Tu ste u pravu. Mi smo u prosincu mjesecu 2003 godine u Novinarskom domu u Zagrebu, uz prisustvo većeg broja građana te gostiju iz Republike Makedonije, objeležili desetu godišnjicu izdavanja lista "Makedonski glas", čiji je prvi urednik bio Ognjen Bojadžiski, dopisnik "Nove Makedonije" iz Zagreba, koji je danas zaposlenik u MUP-u. Brojne građane i uzvanike pored predstavnika iz makedonije pozdravio je i Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske. List "Makedonski glas" izlazi kvartalno, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

Prema popisu stanovništva iz 1991 godine u Hrvatskoj je bilo oko 10 tisuća Makedonaca, a po popisu iz 2001 godine u Hrvatskoj je bilo oko 5 tisuća osoba, što ukazuje da se broj Makedonaca u Hrvatskoj prepolovio. Razloga ovako velikog osipanja naših građana u Hrvatskoj ima više, a najveći odliv zabilježen je među časnicima i dočasniciima bivše JNA sa obiteljiima koje su napustile područje Hrvatske.

Koliko je Makedonaca u Republici Hrvatskoj živjelo 1991 godine, a koliko 2001 godine?

Prema popisu stanovništva iz 1991 godine u Hrvatskoj je bilo oko 10 tisuća Makedonaca, a po popisu iz 2001 godine u Hrvatskoj je bilo oko 5 tisuća osoba, što ukazuje da se broj Makedonaca u Hrvatskoj prepolovio. Razloga ovako velikog osipanja naših građana u Hrvatskoj ima više, a najveći odliv zabilježen je među časnicima i dočasniciima bivše JNA sa obiteljiima koje su napustile područje Hrvatske.

Ima li makedonska nacionalna manjina svog predstavnika u Saboru Republike Hrvatske?

S obzirom na broj Makedonaca u Hrvatskoj, u Saboru nemamo svog predstavnika, ali sa crnogorskom, albanskom i bošnjačkom nacionalnom manjinom imamo zajedničkog zastupnika u saboru. To je Šemso Tanković iz redova bošnjačke nacionalne manjine. Želim da istaknem da Zajednica Makedonaca svog predstavnika ima u Saboru za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske. List "Makedonski glas" izlazi kvartalno, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

Uz aktivnost makedonskih kulturnih društva imate zapazenu aktivnost u izdavačkoj djelatnosti?

Tu ste u pravu. Mi smo u prosincu mjesecu 2003 godine u Novinarskom domu u Zagrebu, uz prisustvo većeg broja građana te gostiju iz Republike Makedonije, objeležili desetu godišnjicu izdavanja lista "Makedonski glas", čiji je prvi urednik bio Ognjen Bojadžiski, dopisnik "Nove Makedonije" iz Zagreba, koji je danas zaposlenik u MUP-u. Brojne građane i uzvanike pored predstavnika iz makedonije pozdravio je i Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske. List "Makedonski glas" izlazi kvartalno, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

Već ove godine među makedonskom djecom povećano je zanimanje za dopunskim obrazovanjem, pa ćemo tokom ovog ljeta organizirati kamp na otoku Pagu ili u Puli gdje ćemo okupiti djecu i održati tečajeve dopunske nastave.

mjesecima, a tiska se na 40 stranica u nakladi od tisuću primjeraka i dostavlja se svim makedonskim kulturnim društvima na terenu.

Zajednica Makedonaca održava brojne kulturne manifestacije. Recite nam nešto više o tome?

Vezano uz izdavačke aktivnosti želim da istaknem da ćemo tokom ove godine promovirati tri knjige makedonskih autora u izdanju naše zajednice. Reč je o knjigama "Od teksta do pretstave" Borislava Pavlovske, "Kalinka - nar" Ratka Dimovskog i "Tango" Marine Apostolovske. Na nivou Zajednice Makedonaca 24. svibnja objeležit će se Kulturno stvaralaštvo Makedonskih društava u Hrvatskoj. U lipnju će se u Puli održati dani Koče Racina, a u Đakovu Dani braće Miladinov. U Golubinjaku općina Lokve, 31. srpnja objeležit će se proslava posvećena lindenju 1903 - 2004 godine, dok će se u tokom listopada u Zagrebu ili Požezi održati skupina izložba slika i kipara Makedonaca koje žive i stvaraju u Hrvatskoj. Makedonska kulturna društva se u svojim mestima tokom ove godine također obilježiti značajne datume iz makedonske povjesti ili događaja vezanih za određene ličnosti iz Makedonije.

IDENTITET APRIL - TRAVANJ 2004.

Zajednica Makedonaca održava brojne kulturne manifestacije. Recite nam nešto više o tome.

Vezano uz izdavačke aktivnosti želim da istaknem da ćemo tokom ove godine promovirati tri knjige makedonskih autora u izdanju naše zajednice. Reč je o knjigama "Od teksta do pretstave" Borislava Pavlovske, "Kalinka - nar" Ratka Dimovskog i "Tango" Marine Apostolovske. Na nivou Zajednice Makedonaca 24. svibnja objeležit će se Kulturno stvaralaštvo Makedonskih društava u Hrvatskoj. U lipnju će se u Puli održati dani Koče Racina, a u Đakovu Dani braće Miladinov. U Golubinjaku općina Lokve, 31. srpnja objeležit će se proslava posvećena lindenju 1903 - 2004 godine, dok će se u tokom listopada u Zagrebu ili Požezi održati skupina izložba slika i kipara Makedonaca koje žive i stvaraju u Hrvatskoj. Makedonska kulturna društva se u svojim mestima tokom ove godine također obilježiti značajne datume iz makedonske povjesti ili događaja vezanih za određene ličnosti iz Makedonije.

ЖЕНАТА ВО ВИТЕЛОТ НА АНТАГОНИЗМОТ НА ТРАДИЦИЈАТА

Професор д-р Вера Весковиќ - Вангели препознатлива е по своите плодотворни работи на полето на научната дејност во истражувањето на новата историја на Македонија и историја за правата на жената. Еден дел од нејзините трудови со тема за правата на жената во Македонија претставен е во нејзината книга "ЖЕНАТА ВО ВИТЕЛОТ НА АНТАГОНИЗМОТ НА ТРАДИЦИЈАТА", во издание на Друштвото за наука и уметност од Велес, во 1999 година.

Нашите читатели сакаме да ги запознаеме со историскиот тек на правата на македонската жена низ столетијата до денес, што во овој свој труд го посочува г-ѓа Вангели

Традицијата на патријархалниот морал, која во Македонија предолго трае, го беше дизајнирала животот на жената низ столетијата, но и денес. Патријархалната цивилизација ги обликуваше и сèуште ги обликува мажите како "силни и суверени" и им овозможи да се стекнат со моќ и право за владеење над жената.

А жената, воспитувана во општество со силна надмоќност на "машката ложа", од денот на своето раѓање е во подредена положба. За жената во некои средини и сега важи сфаќањето дека таа е предодредена да биде само мајка, сопруга и домаќинка.

Најчесто неписмена и необразована, живејќи со маж кој се противи на нејзината еманципација, жената спаѓаше во приватната сопственост на мажот, таа стана "резервирана и дискретна" личност, а поимите за верност на жената кон мажот, но не и спротивно, беа мошне строги.

Идејата за човековите права на Француската револуција (1789) и мислата за еманципација на жената, дури во првата половина на 19 век во некои од македонските градови "грст" женски деца од трговски семејства добиваат извесно образование во келијните училишта. Патријархалните норми кои ја исклучуваа од наследството, древниот обичај на купувањето на жената, институцијата стројник, без право на слободен избор на брачниот партнер, во такви услови ја направи жената "бунтовник". Побуната на жената против предрасудите и стереотипите во македонското општество, вкловени во чинот на склучување на бракот, го институционализира поимот "бегалка".

"БЕГАЛКА"-АНТАГОНИЗАМ НА ТРАДИЦИЈАТА (историски аспект)

Во "Бегалка" на Васил Иљоски е раскажана една конкретна семејна историја: љубовта на богатата ќерка и сиромашното момче, која не се вклопуваше во шемата на граѓанското општество. Во фокусот на "Бегалка", се случува траумата на жената како нејзина карма од радикално преземениот чекор за "исправен од" кон слободата и одмаздата на семејството за "непослушноста", како дадено право на таткото за казна.

Во македонската традиција "бегалка" е типичен поим за женска "непослушност" или бунт. Нејзиното слободно одлучување со кого ќе го сподели сопствениот живот се жигосува со презир. Таткото како поглавар на семејството го исклучува од него своето непослушно женско чедо. Од жената, како дискриминиран член на општеството, која живее во светот поделен на машки и женски, се очекува да биде негов пасивен набљудувач.

Драматичните портрети на таткото, ќерката и мајката, сместени во малограѓанското милје во една од касабите на Отоманската империја, која е во фаза на распаѓање, и која има своја рефлексивност на слободарските импулси на Илинденското востание, ја отсликуваат положбата на жената во Македонија.

КОЧО РАЦИН И ЖЕНСКОТО ПРАШАЊЕ

Во фокусот на Рациновиот интерес, покрај мноштвото прашања што настојуваше да ги објасни, разреши

или покрене, во широкиот спектар на интелектуалниот и творечки израз, некаде околу 1936 година, се најде и женското прашање, кое во себе ја содржеше политичката, економската, правната и културната обесправеност на жената.

За будниот интерес на Рацин кон женското прашање воопшто, може да се постави хипотезата дека неговата средба со две исклучителни жени - револуционерки, ќе има пресудно влијание кон систематското проучување на општествената положба на жената и борбата за целосна еманципација од нејзините почетоци. Целиот овај комплекс прашања Рацин го беше именувал феминистичко движење.

Во предвоените години, неговото бавење со проблемот на женското прашање и што борбата на жената за целосна еманципација ја содржеше елементарната потреба за основните човекови права и за полно уважување на човековото достоинство, Рацин реагираше со посебен сензибилитет. Рациновиот интерес беше теоретската размисла за борбата на жената за еднаквост, независно од фактот што тој на овој проблем му приоѓаше од спротивната страна - од становиштето на феминизмот.

Во времето на скопските воени години, две основни теми на неговата преокупација беа револуцијата и "вечното женско" со нагласено воодушевување кон жената - борец, илегален работник во градот или партизанка, и жената - мајка. За нив во Зборникот на народни песни (1943) објави и четири песни за жената.

ЖЕНСКОТО ПРАШАЊЕ ВО ПЕРИОДОТ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ

Во Кралството на СХС жената во Македонија влезе со свежите лузни од војните и делбата на татковината и зачекори како дискриминирана личност. Според стариот Српски граѓански законик жената беше изедначена со малолетните и малолетните без секое право на слободно делување.

Кога на политичка сцена стапува КПЈ, таа во својата политичка програма го постави решавањето на женското прашање. Значајна акција беше борбата на жената за општо активно и пасивно право на глас и за еднакви граѓански права.

Антифашистичкото движење во Македонија покажа дека жената учествува во НОВ, во сите партиски форуми и во воените единици со поимот партизанка. Во 1942 година се формира прва организација на жените во Македонија - АФЖ, која им овозможи на жените од сите социјални слоеви и структури, верски и политички уверувања, да членуваат во неа.

Во ослободено Скопје, на 15 декември 1944 година, се одржа Првата главна конференција на АФЖ на Македонија со учество од околу 400 делегатки од сите краишта на земјата.

ДЕКЛАРАЦИЈА НА АСНОМ

"Декларацијата на АСНОМ за основните права на граѓанинот на демократска Македонија", донесена на 2 август 1944 година на Првото заседание на АСНОМ, одржано во манастирот "Свети Прохор Пчински", е документ од државотворен карактер со вонредно историско значење. Со ова Декларација е озаконета рамноправната положба на жената во новото социјалистичко општество. Меѓутоа, постои голема разлика

од еднаквоста во законот до еднаквоста во практиката и животот.

Кога се зборува за борбата на жената за целосна рамноправност, а особено во случајот на жената во Македонија, постојано треба да се има предвид фактот дека во нејзиниот живот егзистирале сите форми на дискриминација - од најпримитивниот облик на живеење наследен од турско феудално владеење до тегобите на жената пролетерка, која станувајќи наемна работничка е предмет на најгрубата капиталистичка експлоатација.

ЖЕНАТА ВО ОПШТЕСТВОТО ВО ТРАНЗИЦИЈА

Транзицијата како голема историска претстава ги заплисна земјите на Источна Европа. Република Македонија по мирен пат се избори за сопствениот идентитет и самостојна позиција на Балканот и во меѓународната заедница.

Декларативните права на жената во новиот општествен систем пак беа изразени на парламентарните избори и изборите за локална самоуправа. Повторно е нарушен принципот на еднаквост помеѓу вториот и првиот пол, не толку по малиот број избрани жени во Парламентот, колку што е мал број на номинирани жени на изборните листи, дури и од политичките партии со лева оријентација. И сега во Македонија сè уште нема жена лидер на политичка партија.

Жената со вработувањето се ослободи од домот, но не и од домашната работа, таа доби право на образование, но не и услови за усовршување и напредување во професијата, или пак за прифаќање раководни функции.

И покрај тоа жената во Македонија со обновен ентузијазам се вклучи во современите трендови на политичкиот, општествениот и етичкиот ангажман, како што се: мировното движење, протестите против насилството и против војната, солидарност со жртвите на агресијата, посебна грижа за децата и борба за женското достоинство. Оформени се женски невладини организации со кои ги афирмираат своите потреби и проблеми.

Од Владата на Македонија се бара да ги исполнува обврските преземени од двата документа: Пекиншката декларација и Платформата за акција, кои се донесени на четвртата светска конференција организирана од Обединетите нации (1995). Во тие документи резолутно се бара унапредување на статусот на жената и нејзино целосно и рамноправно учество во сите сфери на општествениот живот.

Македонија соработува и со Советот на Европа. Тоа е институција која има значајна и континуирана улога во промовирањето и спроведувањето на севкупната рамноправност меѓу жената и мажот.

Врз основа на сите тие документи и врз принципите утврдени во Уставот на Република Македонија и Сојузот на Организации на жени, од Собранието се бара да донесе "ОБВРЗУВАЧКИ АКТ" за еднакво учество на жените и мажите во власта и одлучувачките сектори на Република Македонија.

ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ПОД БУГАРСКА И СРПСКА ВЛАСТ

Во последните две децении од XII внатрешните слабости на Византиската империја, покривани со надворешниот сјај на династијата Комнени, избиле на површина, откривајќи ја длабоката гнилост на византискиот државен механизам. Провинциите на царството, особено Македонија, страдале од непријателски наезди, а населението немало ни за леб, пред сè, поради прекумерните давачки. Паралелно со општото распаѓање на Византиската империја, започнало и движењето на јужнословенските народи на Балканскиот Полуостров за ослободување од византиската власт и создавање свои држави.

Основачот на српската држава, Стеван Немања, по пат на сила ги обединува поситните српски жупани, па во 1170 година се прогласил за велик жупан и основа независна држава. Во североисточна Бугарија во 1185 година избувнуло востание на чело со браќата Петар и Асен. Тие склопиле сојуз со Стеван Немања против Византија, а со тоа Стеван го презел градот Ниш, а Петар и Асен ја обновиле бугарската држава меѓу Дунав и Стара Планина.

ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ПОД БУГАРСКА ВЛАСТ

Политичките промени на Балканскиот Полуостров и создавањето на двете независни држави - Бугарија и Србија, имале одраз и на црковен план. Бугарската држава го изменила односот кон Цариградската патријаршија и Охридската архиепископија, под чија јурисдикција биле одделни бугарски епархии. Во 1186 година во Трново, престолнината на бугарската држава, за архиепископ бил прогласен Василиј, на кого му биле потчинети сите епархии на бугарската држава.

Со ширењето на бугарската држава, растела и јурисдикцијата на Трновската архиепископија за сметка на Охридската архиепископија. Помеѓу 1186 и 1204 година Трновската ѝ ги одзела на Охридската Видинската, Нишката, Призренската, Скопската и други епархии.

По долги преговори во 1204 година папата Инокентиј III го крунисал бугарскиот владетел Калојан за крал, а трновскиот архиепископ Василиј за патријарх. Со такви високи императорски функции во 1216 година Калојан ја презема Македонија од Тесалија, заедно со градот Охрид. Калојан овој пат не посегнал по автокефалноста на Охридската архиепископија, но не ги повратил ни одземените епархии. Калојан ги сменил епископите Грци и назначил бугарски епископи. Единствено го оставил архиепископот Димитар Хоматијан, Грк по народност.

Во 1207 година умрел Калојан и почнало пропаѓањето на Второто бугарско царство. Во Македонија, во Просек на Вардар, севастократот Стрез се објавил за самостоен владетел. Со помош на српскиот крал Стеван Првовенчанин ги привлекува кон себе македонските градови, меѓу кои и Охрид. Диецезата на Охридската архиепископија се совпаднала со границите на Стрезовото кнежевство, со желба за обновување на Охридската архиепископија. Во 1214 година Охридската архи-

епископија успева да ги поврати Скопската и Призренската епархија одземен од трновскиот архиепископ.

По убиството на Стрез во 1215 година по наговор на Стеван Првовенчанин, неговото кнежевство било разделено меѓу Солунското латинско кралство и Епирското деспотство, а на Охридската архиепископија ѝ се одземени Мегленската и Струмичката епархија. Епирскиот деспот Теодор Комнен ги презел градовите Охрид, Прилеп и Скопје. Му се обратил на охридскиот архиепископ Хоматијан да го круниса за цар, што тој го сторил. Отогаш сите епархии на Западното царство се обединиле во автокефалната Охридска архиепископија.

Архиепископот Хоматијан бил 20 години на чело на Охридската архиепископија. Иако Грк, успеал да го совлада македонско-словенскиот јазик (охридско наречје) и во допир со паствата се служел со него. За словенскиот карактер на Охридската архиепископија важен е составот на Хоматијан кон словенските просветители и учители св. Климент Охридски и св. Наум. Нивните житија ги превел од словенски на грчки јазик. На Охридската архиепископија ѝ признава автокефалност врз основа на Јустинијана Прима.

СОЗДАВАЊЕ СРПСКА ЦРКВА

Блиските врски со Теодор Комнен беа причина за отцепување на српските епархии од Охридската архиепископија и создавање автокефална Српска архиепископија. Во 1219 година Сава, најмладиот син на Стеван Немања и брат на Стеван Првовенчанин, од никејскиот патријарх Мануил бил поставен за српски епископ. Тој веднаш го сменил призренскиот епископ Грк и поставил Србин на негово место. Од Охридската архиепископија биле одземен Рашката, Призренската и Сремската епархија.

По прогласувањето на автокефалната Српска архиепископија, охридскиот архиепископ Хоматијан пратил протесно писмо до српскиот архиепископ Сава. Во него стои дека Охридската архиепископија би била подготвена да ѝ даде на Србија народна архиепископска управа, ако ѝ се обратат нејзе, затоа што таа ја претставувала мајката - црква.

ПОЛОЖБАТА НА ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ВО СРПСКАТА ЕПОХА

Во 80-тите години на XIII век почнало да се шири српското кралство и диецезата на Српската архиепископија на сметка на Охридската. Крал Милутин во 1282 година ги завзема скоро сите македонски градови и духовно ги потчинил на печкиот архиепископ. Но, Милутин се однесувал добро кон црквите и манастирите во границите на својата држава, независно од етничката припадност на населението. Поправал цркви и манастири, од неугледни мали обновувал и градел големи и богати завештенија. Меѓу нив се споменува манастирот "Успение на св. Богородица" во Трескавец, прилепско, манастирите "Св. Јоаким Осоговски" и "Св. Прохор Пчински".

Во 1331 година во Србија владар и крал станал Стефан Душан. Под негова власт подпаднале македонските градови Охрид, Прилеп, Струмица и Костур. Го завзел и градот Сер и во него 1345 година се прогласил за цар на Србите и Грците. Следната година, на Велигден, во Скопје, по негова желба поглаварите на автокефалните цркви, охридскиот Николај и трновскиот Симеон, го прогласија Јоаникиј II за патријарх на сите Срби, а потоа тројцата го крунисале Душан за цар, жена му за царица, а синот Урош за крал.

Со паѓањето на Охрид под Србите, во српската држава се нашле две автокефални цркви - Печката и Охридската архиепископија. Цар Душан не посегнал кон автокефалноста на Охридската архиепископија, повратувајќи ѝ ги нејзините привилегии. Тие привилегии посебно биле гарантирани со издавањето на Душановиот законик. Освен тоа, Охридската архиепископија се ослободила од византиската власт и целосно заживеала автокефален живот. За Стефан Охридската архиепископија претставувала духовен и културен центар на македонските Словени, односно Македонците. Тој со голема почит ја смета Охридската архиепископија за продолжение на Јустинијана Прима, односно од византискиот цар Јустинијан.

Душановата политика била попустлива кон Охридската архиепископија, а неговиот донесен Законик за основа го имал православието и најголем простор во него им посветувал на црковните проблеми. Најмалку бил толериран кон католицизмот. На католиците им ги одземал црквите, а имало и чести случаи кога со сила преведувал католици во православци. Законикот забранувал брак на католик со православен.

По смртта на цар Душан на српскиот престол дошол неговиот син Урош V. Тој бил многу набожен и со почит се однесувал кон Охридската архиепископија. Но, за време на неговото владеење српското царство почнало да се распаѓа на повеќе феудални области. Така било и во Македонија. Во централниот дел, со седиште во Прилеп, се издигнал Волкашин Мрњавчевиќ, кој од 1365 година од деспот се прогласил за крал и владеел по двете страни на реката Вардар. И во тие услови Охридската архиепископија останала автокефална црква и раководела со епархиите под нејзина јурisdикција. Охридскиот архиепископ бил почитуван и од Цариградската патријаршија.

Со распаѓањето на Српското царство, Охридската архиепископија целосно се ослободила од соперништвото на Српската патријаршија и станала единствен црковен авторитет на Кралството на Волкашин, како во времето на Самоил. Крал Волкашин, а по него и неговиот син Марко, иако српски династи, своето царство го создале врз македонско - словенска етнографска основа.

Крал Марко бил непријателски расположен кон српскиот кнез Лазар Хребељановиќ и не можел да трпи Охридската архиепископија да се наоѓа во кнежевството на Лазар.

Во такви услови Охридската архиепископија освен што морално се воздигнала, туку и територијално се

проширила, па ги повратила Скопската и Призренската епархија. Охридскиот архиепископ 1369 година ја простирал својата власт и над Света Гора (Атон).

Крала Волкашин со сите членови на неговото семејство - сопругата Елена, ќерките и синовите Марко, Андреаш, Иваниш и Димитар, го основал храмот на скопскиот манастир "Св. Димитрија" и богато ги дарувале прилепските манастири, посебно манастирот "Св. Архангел" во Варош, каде се зографисани и нивните ликови.

СВЕТЛА ИДНИНА ПРЕД АНА ГАЦЕВА

Оваа млада пијанистка од Скопје зад себе веќе има бројни успешни настапи, па со право ѝ предвидуваат блескава иднина

специјализација по музика. На крајот од студиите, се стекнавме со највисоката европска диплома за концертист, односно магистериум. По тоа следеа концерти и покани да свириме не само во нашите родни земји, туку честопати со голем успех се претставувавме и сè уште настапуваме пред француската публика. Минатата година по покана на Дирекцијата за култура и уметност од Скопје, имавме концерт и на Фестивалот "Есенски музички свечености".

Запознајте ги Македонците кои живеат во Хрватска со Вашата солистичка дејност во Македонија и надвор од неа.

- Како солист често настапувам со Македонската филхармонија, а неодамна го остварив мојот четврт настап со овој оркестар (1996, 1998, 2000, 2004), со Ансамблот за современа музика "Света Софија", а на Фестивалот "Охридско лето" го имав тоа задоволство да бидам солист на светски реномираниот Руски Оркестар како и на Интернационалниот Камерен Оркестар (1999 и 2001 година).

До сега имам реализирано повеќе од 70 концерти и тоа на меѓународните фестивали Охридско лето, Скопско лето, Пирански гласбени вечери, Загребскиот летен фестивал, Les concerts de midi et demi... на концертните подиуми во Париз, Дрезден, Скопје, Пиран, Виена, Загреб, Салцбург, Белград, Софија, Пловдив.

Дипломирав на ФМУ како најдобар студент на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", а потоа и магистрирав на Академиите во Скопје и Париз. Моментално, на мое големо задоволство, го проширувам своето искуство и на педагошки план, работејќи на Факултетот за музичка уметност во Скопје. Дел од моите настапи на Охридско лето и во Париз, пренесени се и на ЦД-а.

Кои се Вашите планови за понатамошно усовршување, а и соработка со Вашиот музички партнер Bruno Philipp?

- До крајот на оваа година со Бруно треба да реализираме уште неколку заеднички настапи, а имаме и нови покани за концерти. Што се однесува до моето усовршување, запишувам докторски студии, па следи работа на докторската дисертација, но она на што секако најмногу се радувам се концертите кои следуваат. А ќе ги има доста, како во Скопје и градовите низ Македонија, така и надвор од неа. Моите најскори концерти се поврзани со Чешка и Украина. Повикана сум да одржам самостојни концерти и нестрпливо го очекувам мигот кога ќе настапам и на музичката сцена во овие земји.

Следејќи ја нејзината уметност и кариера пронајдовме и некои објавени критики:

"Ана Гачева ја воодушеви публиката со својата изведба. Извонредна пијанистичка техника и зрела креација! Таа со сигурност ја гради својата интернационална кариера на уметник кој достигнува високи креативни дострели"

(Македонско радио)

"Виртуозност, импресивно музичко чувство за колоритност и динамика, перфектна леснотија и експресија, ја допре публиката со својата силна музичка харизма. Браво за Ана Гачева!"

(Вечер)

"Таа воодушевува со својата сигурност, виртуозност и чиста интерпретација. Мојна изведба и софистициран музички артизам. Таа е огромен талент!"

(Нова Македонија)

Овие денови пред настaпот на хварските летни манифестации, младата македонска пијанистка, Ана Гачева престојуваше во Загреб и се подготвуваше за својот концерт. Тоа беше прилика поблиску да ја запознаеме и да разговараме со неа.

Родена е во Скопје 1977 година, своите студии по пијано на Факултетот за музичка уметност во Скопје ги заврши во класата на проф. Стела Слејанска. Своето високо образование го заокружи како најдобар студент на Универзитетот "Свети Кирил и Методиј" и како признание за тоа ја доби и Ректорската награда.

По една година од Вашиот настап во Хрватска, пак сте во оваа средина каде што имате многу ваши сонародници и поклоници на Вашата уметност. Што за Вас значи овој престој?

- Среќна сум што повторно сум поканета да настапам во Хрватска. Летните фестивали во оваа земја се особено атрактивни и привлечни, како за нас изведувачите, така и за публиката, која доаѓа од сите меридијани на светот. Тоа се Фестивали од меѓународен карактер, со долгогодишна традиција и со строга селекција при изборот на уметниците.

Минатогодишниот концерт на Загребскиот летен фестивал доби извонредни критики. По тој настап следеа покани за други концерти, па еве, дел од тие покани веќе ги реализираме!

Исто така, бев пресреќна што на концертот во Загреб за прв пат имав можност да свирам пред моите сонародници.

Сега се подготвувате за Вашиот концерт на хварските летни сцени. Кога и каде ќе ја претставувате Вашата уметност?

- На 24-ти јуни, во рамките на хварските летни сцени ќе настапам во дуо со одличниот хрватски кларинетист, Bruno Philipp, во еден прекрасен амбиент. Станува збор за предворјето на Фрањевачкиот самостан, простор кој што цели четири месеци ќе биде храм на музиката, а ќе настапуваат уметници од целиот свет. Концерт ќе одржи и нашиот извонреден гитарист Влатко Стефановски! Со него, ние сме единствените претставници од Македонија.

Од кога датира вашата соработка со хрватскиот кларинетист Bruno Philipp?

- Идејата да создадеме камерно дуо се роди во Париз, каде што и двајцата бевме на трогодишна

ТОМИСЛАВ ЗОЈЧЕСКИ

Судбината понекогаш се поигрува со животот на луѓето. Македонците од Загреб собрани традиционално да ја прослават Македонската христијанска вечер за светите браќа Кирил и Методиј, на 22 мај 2004 година во црквата Св. Марко Крижевчанин, со неверување ја слушнаа тажната вест за упокојување на нашиот пријател Томислав Зојчески. Тој беше зачетник за нејзиното воспоставување во активностите на Македонската православна црковна општина "Св. Злата Мегленска".

Роден е во Прилеп во истиот месец мај во 1931 година. Штотуку пред пет дена го прослави својот 73 роденден.

Средно образование завршува во родниот град, а дипломира на Електротехничкиот факултет во Загреб. Постдипломските студии ги завршува во Холандија.

Мирисот на прилепскиот тугун во полето под Марковите Кули го привлекува да се врати од Загреб. Првите професионални трудови ги дава на прилепската електротехничка индустрија. Со потребна пракса од професионална дејност се здобива во скопската фабрика за електротехнички производи. 1970 - та година е прекретница во неговиот живот. Се враќа во Загреб, а неговата организациона и стручна способност доаѓа до израз во Електротехничкиот институт на "Раде Кончар". Соработува во повеќе деловни и стручни организации (ETAN, CIGRE, DIT и др.)

Неговите препознати стручни резултати во "Кончар" го водат на 4 годишна (1986 - 1990) должност - делегат во француските фирми INTERINA и MULTHOLD во Париз.

Далеку од Македонија тој не ја заборава родната грутка. Тука е меѓу своите сонародници. Со воспоставувањето на независноста на неговите две татковини се вклучува во организацијата и работата на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и во воспоставената Македонска православна црковна општина "Св. Злата Мегленска".

Како претседател на Управниот одбор на МПЦО во периодот од 1996 до 1999 година остварува многу значајни резултати. Воспостави пријателски врски со многу верски заедници, пристапи кон екуменските средби во духот на Асиза, учествува на средбите на светската конференција Религија за мир. Со остварената посета на Неговото Високопреосвештенство митрополитот на Европската епархија г. Горазд, во Загреб во

1997 година, и разговорите со кардиналот Фрањо Кухарич и претставниците на Владата на Република Хрватска, се оствари желбата на македонските верници да имаат постојан свештеник на МПЦ во Хрватска. Исто така, остварена е и иницијатива во Загреб да се изгради Духовен и културен центар на Македонците во Хрватска, за кој е добиена локациска дозвола.

Соработуваше и во нашето списание "Македонски глас" со теми за македонското иселеништво во Хрватска, а најпознато е неговото авторство на текстот "Молитва за мир" која за прв пат е претставена на Заедничката екуменска молитва за мир во гркокато-

личката црква "Св. Кирил и Методиј", во Загреб на 29 април 1999 година.

Смртниот час на човекот не доаѓа по утврден ред, а и никој не го знае денот нити часот на смртта. Затоа Томислав Зојчески, иако свесен за своето нарушено здравје, ја прифати високата должност за Македонците во Хрватска. Минатата година стана член на Советот за национални малцинства при Владата на Република Хрватска, каде ги застапуваше и се залагаше за интересите на Македонците кои живеат и работат во Хрватска.

За Македонците во Загреб со неговото заминување во вечен живот останува празнина, а

посебно за верниците на МПЦО "Св. Злата Мегленска". Благодарни сме за неговото пријателство, доброта и допринос на нашата Заедница.

Неговиот од во вечност најмногу ќе му недостига на неговото семејство.

Во капелата на Крематориумот на Мирогој во присуство на семејството за неговата душа молеше отец Кирко Велински. Со посебно одбрани и топли зборови отецот се опрости од него како човек и верник во името на Отецот и Синот и Светиот дух.

Многубројните пријатели, соработници и неговите Македонци го испратија до вечното почивалиште во падините на Медведница, под Слјеме и кулите на Медведград, кој што потсетува на неговите прилепски Маркови Кули.

Од нашиот Томислав се опростија претставници на "Кончар", МПЦО "Св. Злата Мегленска" и Заедницата на Македонците.

Нека му е вечна слава.

Ама, Мамо, ама

"Ми недостасуваш, мое малечко анџелче", рече мама преку телефон.

Ама јас имав прашање: Мамо дали ти недостасувам толку многу за да се вратиш одма дома?

"Доаѓам дома денеска", рече мама, "со голем сребрен авион."

Ама, мамо, ама, мамо, што ако авионот заборави како да лета?

"Ако авионот заборави како да лета, ќе скокнам во кошницата на големиот балон на воздух. Ќе летам преку облаци и ѕвезди, сè додека не го видам твојот прозорец, и тогаш ќе долетам во твојата соба."

Ама мамо, што ако балонот снеса воздух и ќе мораш да слеташ среде некоја пустина?

"Ако морам да слетам среде некоја пустина, ќе се качам на камила и ќе ја јавам како коњ за трка сè до дома."

Ама, мамо, ама, мамо, што ако камилата се умори толку да не може да направи веќе ни еден чекор и те остави среде џунгла?

"Тогаш во џунглата ќе барам чита, најбрзото животно таму. Ќе скокнам на нејзиниот грб, и таа ќе ме донесе одма дома кај тебе."

Ама, мамо, што ако читата не сака да ја напушти џунглата?

"Ако читата не сака да ја напушти џунглата, ќе уловам некои пирати кои ќе копаат закопано богатство и ќе ги прашам да ме донесат дома на нивниот голем страшен брод."

Ама, мамо, што ако ужасните пирати те натераат да одиш на штица над океанот?

"Тогаш ќе ја најдам најбрзата ајкула во океанот. Ќе се фатам за нејзината грб, и ќе препливаме низ сите мориња и океани, сè додека не стигнам дома."

Ама мамо, што ако ајкулата сака да те распарчи во милиони делови?

"Ако ајкулата проба да ме распарчи, ќе скокнам од нејзините алчни заби и ќе пливам до копно. Ќе ги викнам најхрабрите астронаути да ме однесат со својот суперсоничен вселенски брод, и ќе бидеме дома побрзо и од брзината на светлината."

Ама мамо, што ако нивниот вселенски брод западне во црна дупка и те врати назад во минатото, па наместо кај нас дома те однесе во некој голем стар дворец?

"Ако вселенскиот брод отиде толку далеку во минатото, ќе побарам волшебен змеј. Ќе се качам на неговиот грб и ќе му шепнам колку многу ми недостасуваш. Волшебниот змеј ќе ме врати од минатото и ќе ме донесе право дома."

Ама, мамо каде ќе слета толку голем волшебен змеј?

"Мислам дека ќе има доволно место во нашиот двор, ако си го ставиш велосипедот на место."

Ќе го ставам...

Ама, мамо, ќе си дојдеш најверојатно со авион, нели?

"Најверојатно."

Ми недостасуваш, мамичко.

"И ти мене, мое малечко анџелче!"

Пајо Паторот, еден од омилените цртани ликови на Волт Дизни, оваа година го слави својот 70-ти роденден

Покрај големата прослава одржана за Пајо Паторот, ширум светот ќе се прикажуваат цртани филмови во кои овој симпатичен жолтиклунец е главен лик. Првпат се појави во краткиот филм "Умната мала кокошка" на 9 јуни 1934 година.

Пајо секогаш се труди сè да биде по негово, како што тој има замислено, ама, секогаш, нешто тргнува на лошо. За разлика од секогаш добро расположениот Мики, на Пајо, секогаш нешто му пречи, дига џева и се обидува со врева да ги реши своите проблеми. Но, Пајо е толку мил, па без разлика колку е лут, не може да го сокрие својот шарм.

Во 1937 ја наоѓа својата прва љубов Пата, која секогаш го смирува и развеселува, додека неговите внуци подготвуваат сплетки секој слободен момент. Во неговото паторско семејство е и неговиот вујко Бајо, кој е многу богат ама и голема циција, кому главна забава му е да се бања во своите златни парички.

Дека овој мал патор во морнарска маица без панталони не е некој неважен лик докажува и Оскарот кој го заслужи во 1943 година. Тоа е дури една од причините заради кои ќе остави траги од своите паторски шепи на улицата на славните во Холивуд, покрај филмските ѕвезди Шерон Стоун и Брус Вилис.

Овие денови го подготвува својот петти филм "Тројцата мускетари" во кој ќе настапи со својата екипа Мики Маус и Клапчо. Мојот предлог за вас е да не го пропуштите филмот кога ќе дојде во нашите кина, а на Пајо му посакуваме уште 170 родендени!

ХАРИ ПОТЕР И ЗАТОЧЕНИКОТ НА АЗКАБАН

Летниот распуст е единственото нешто што ви се врти во глава, но пред што ги спакувате торбите, проверете го кино-репертоарот затоа што нашиот најдраг волшебник не сакал да чека до Божиќ. Хари Потер е овде...

Тринаесетгодишниот Хари поминува уште едно лето со своите напорни роднини Друзли, "однесувајќи се пристojно" и не правејќи магији. Но издржа само додека во посета не дојде насилната тетка Марж. Тетка Марж одсекогаш била ужасна кон Хари и овој пат го гњава толку да тој "случајно" ја надувува како огромен балон и таа одлетува во воздух. Плашејќи се дека ќе биде казнет од страна на тетката му и тетин му, Хари бега во ноќта.

Веднаш го среќава Мокниот Автобус кој го носи во пабот "Шупливо котелче". Таму Хари го чека министерот за магија, Корнелиус Фуџ, кој, што е невообичаено, не го казнува за недозволената магија и инсистира Хари да преслие во пабот пред да се врати во Хогвартс на третата година од своето волшебничко образование.

Сè е тоа затоа што опасниот волшебник, Сајрус Блек, избегал од затворот во Азкабан и се чини дека го бара Хари. Легентата вели дека токму Блек го донел лордот Волдеморт до родителите на Хари и со тоа бил осомничен за нивната смрт, а сега го сака Хари.

Нештата да бидат полоши, Хогвартс е домаќин на Дементорите, страшните чувари на Азкабан, који се доделени на училиштето како би ги заштитиле учениците од Блек. Дементорите им ја цигаат душата на своите жртви, учениците, ама се чини дека Хари го малтретираат повеќе од другите. Нивната присутност насекаде ужасно го плаши Хари и тој е беспомошен се додека професорот Лупин, новиот учител за Одбрана од темните сили, не го научи како да употребува Патронус, магија за заштита за да се заштити од паралелизиските ефекти, кој врз него го имаат Дементорите.

И покрај тоа, Харијевата трета година во Хогвартс е исполнета со возбудиливи нови суштества како што се Бабики, волшебниот полукоњ-полуорел Хипогриф, морничавата средба со професорката, одрекување од судбината на Сибил Трилавнеи и кобниот знак за смрт, познат како Грим. Авантурите што малите волшебници ги оставаат без здив вклучувајќи ги и тајните посети во волшебничкото село Хогсמיד, откривањето на тајните скриени во маѓепсаната мапа и прстрашниот излет во "Врискавата кука од штици"!!!

Исто така Хари ќе проба да открие нешто за Херминовите таинствени појавувања и исчезнувања, со помош на Рон и дивата Хагрида, кој го презел новото место во Хогвартс како учител за заштита на волшебните суштества.

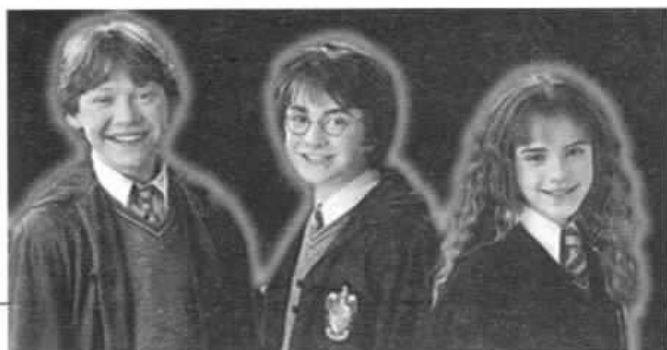
Верувам дека Хари и неговите пријатели и непријатели ќе ве насмеат, зачудат и преплашат како и предходните два пати!

* * * * *

Даниел Редклиф (Хари Потер) повторно се најде во улогата што го прослави во првите два филма. Улогата на младиот Хари Потер му донесе светска слава и награди. Даниел првпат како глумец се обиде во 1999 година во серијата на ББС- "Дејвид Коперфилд", во кој го играше младиот Дејвид. На големиот екран дебитираше во филмот "Кројачот на панамата" во кој глумеше син на Џејми Ли Кертис и Џефри Раш.

Руперт Гринт (Рон Вејсли) повторно го игра најмладиот член на семејството Вејсли и најдобриот пријател на Хари Потер. Иако филмот "Хари Потер и каменот на мудреците" му беше првиот излет во светот на професионалната глума, неговиот природен талент му донесе признание на критиката и публиката ширум светот, како и наградата Британски критички клуб за најдобар нов артист.

Ема Ватсон (Хермина Гранџер) повторно се најде во улогата на добртата тинејџерка. За улогата во филмот "Хари Потер и собата на тајните" ја доби престижната награда АОЛ за најдобра споредна глумица. Таа е едноставна клинка, која го обожува Бред Пит, другарувањето со пријателите, музиката на Морисет и Тимберлејк, модерни танци, балет, степ... и не го заборавајте- Бред!

македонска шриџа

Мешана салаша

250 гр. бело сирење
2 поголеми домати
300 гр. краставици
300 гр. рендана зелка
100 гр. маслинки
масло
сол и
оцет

Сирењето, домати и краставиците исечете ги на парчиња, ставете ги во чинија, а над нив ставете ја изренданата зелка. Зачинете со маслото, солта и оцетот, а на крајот украсете ја со маслинки.

Чорба од шиквички

1 тиквичка
половина главица кромид
2 лажици брашно
1 лажица црвен пипер
мородија
1 јајце и
оцет

Ставете го маслото да се загрее, додајте го брашното и пржете го малку да зарумени. Потоа, додајте го ситно исечениот кромид. Кога кромидот ќе пожелти, додајте го црвениот пипер и излупената и на коцки исечената тиквичка. Пржете ја малку тиквичката, а потоа, како за секоја супа, налијте го садот со вода. Кога тиквичките малку ќе омекнат, додајте мирудија. На крајот зачинете ја чорбата со едно јајце и оцет.

Пилешки шариќаш

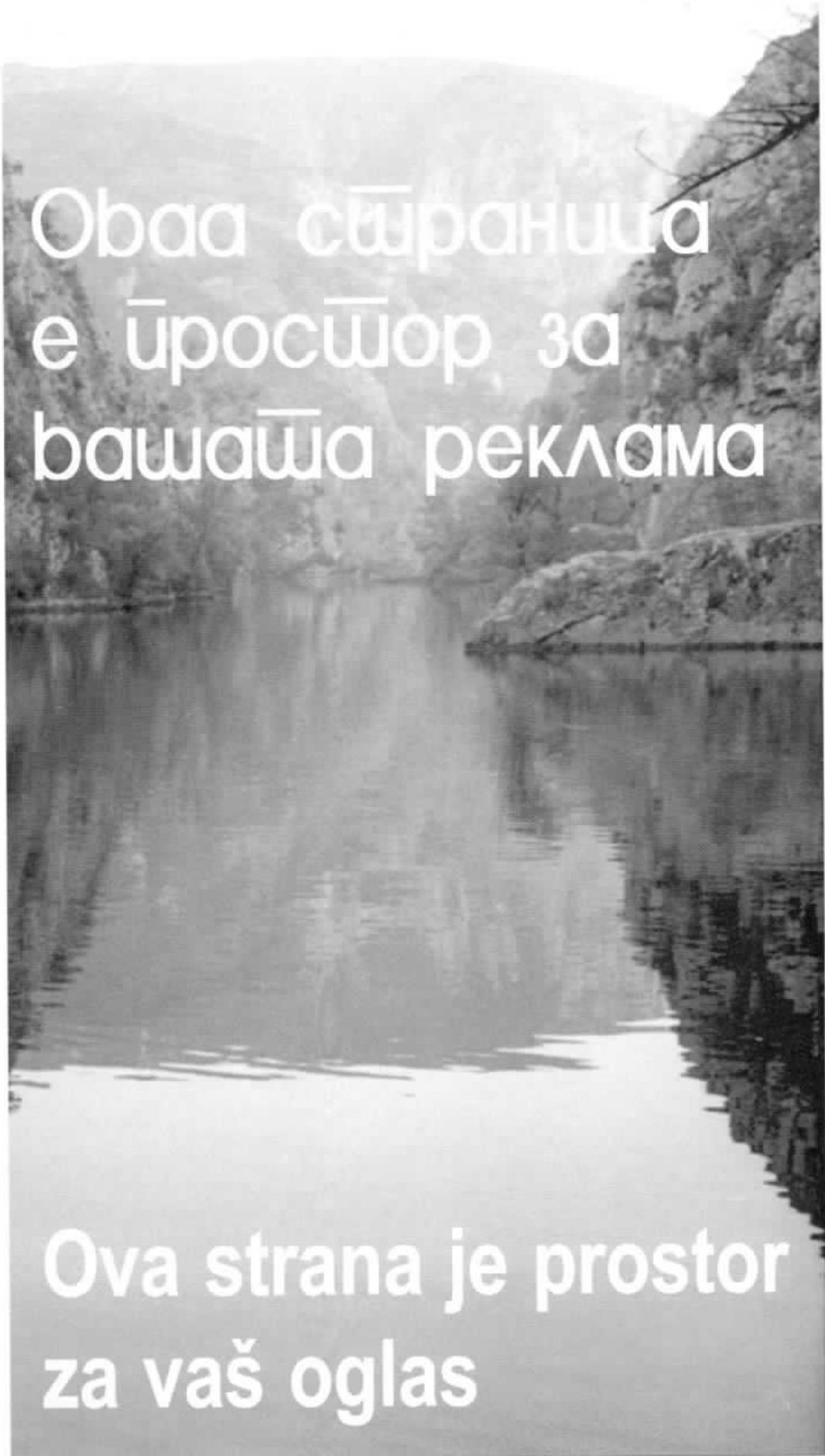
1 пиле
2 крупни главици кромид
лажица брашно
масло
сол
црвен пипер и
павлака

Пилето исечете го на парчиња. Кромидот иситнете го и испржете го на маслото. Кога ќе порумени додајте ги парчињата од пилето, па полка динстајте го, повремено додавајќи вода или супа. Кога месото ќе омекне посипите брашно, додајте сол, црвен пипер и уште малку динстајте го пилето. Залејте со малку вода и варете го паприкашот уште 10 минути. На крајот, изматете ја павлаката и додајте ја врз месото. За прилог послужете пире од компири.

Домашна алба

250 гр. масло
6-7 лажици грис брашно
3 чаши вода
400 гр. шеќер и
ванила

Ставете го маслото во тенџере и добро загрејте го на оган. Ставете го брашното и почнете да го пржете се додека не добие златно жолта боја. Направете шербет со шеќерот и 3 чаши вода, додавајќи ја ванилата за мирис. Во прженото брашно додавајте од шербетот и непрекинато мешајте за да не се здрви брашното и добиете цврста и мазна смеса. Со лажица вадете во чинија и посипете со кристал шеќер.

Obaа сѣраница
е ѿросѿор за
баѿаѿа реклама

Ova strana je prostor
za vaŝ oglas

Од изложбаџа "Македонски народен без" во Етнoгpафскиoт музеј во Загреб